

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ 2010-2014

Општина Врњачка Бања, јануар 2010. године

САДРЖАЈ

Одељак 1	Увод
1.1	Уводна реч Предсеника
1.2	Канцеларија за младе општине Врњачка Бања
1.3.	Савет за младе
Одељак 2	Принципи и вредности
Одељак 3	Контекст
3.1	Географски подаци
3.2	Демографски подаци
3.3	Аналиса кључних актера
3.4	Анализа ресурса
3.5	SWOT анализа
3.6	Пресек стања и положаја младих
3.7	Циљне групе
Одељак 4	ПРИОРИТЕТИ
4.1	Општи циљеви
4.2	Специфични циљеви и активности
Одељак 5	Повезаност са другим стратешким документима
5.1	Повезаност са Националном стратегијом за младе
5.2	Повезаност са другим локалним стратегијама
Одељак 6	Механизам имплементације
Одељак 7	Промоција активности дефинисаних ЛАПМ-ом

АНЕКСИ	
Анекс 1	Акциони план за 2010 годину
Анекс 2	Акциони план 2011 – 2014 године

Одељак 1

УВОД

1.1 Уводна реч Председника општине

Желим да изразим велико задовољство што се Општина Врњачка Бања, након много година, определила за стратешко планирање будућег социо-културног и економског живота младих.

Општина Врњачка Бања је усвојила Стратегију социјалне заштите, а сада смо на прагу усвајања Локалног акционог плана за младе који је у складу са Националном стратегијом за младе. На тај начин смо започели активнију бригу о младима јер су млади ресурс који може да покрене ову средину и учини је бољим местом за живот. На територији општине Врњачка Бања млади чине око 20% од њене укупне популације.

До сада општина Врњачка Бања није имала овакав документ који ће, уверен сам, бити од великог интереса како за младе у нашој општини тако и за нашу општину у целости.

Истовремено, испред себе имамо документ који је у сагласју свих заинтересованих група на које представници стављају сопствене потписе.

И на крају, желим да посебно нагласим да се посао не завшава усвајањем овог плана већ да заправо тек почиње и да ће представљати живи документ, обавезан за примену у наредним годинама, уз помоћ којег ће млади откривати и стварати своју будућност.

Бољу будућност, свакако!

**Председник општине
Сеизовић Зоран, дипл.
математичар**

1.2. КАНЦЕЛАРИЈА ЗА МЛАДЕ

Основни подаци о формирању канцеларије и досадашњим активностима као и будућим плановима

Привремени орган општине Врњачка Бања, прихватио је иницијативу Министарства омладине и спорта за отварање Канцеларије за младе у Врњачкој Бањи, која је и свечано отворена 03.11.2008.године у присуству Министарке омладине и спорта г-ђе Снежане Самарџић – Марковић.

Циљ отварања Канцеларије за младе је препознавање младих као приоритетну категорију и стварање услова за њихово активније укључивање у процесе одлучивања, а у складу са начелима у оквиру Националне стратегије за младе, које је донела Влада Републике Србије.

Координатор локалне Канцеларије за младе у општини Врњачка Бања је Александар Смиљковић, а испред локалне самоуправе са сарадњу са координатором одређена је Виолета Трифуновић.

Рад Канцеларије за младе, замишљен је као активна интеракција са младима (од 15-30 година). Канцеларија је потпуно технички опремљена за рад и налази се у локалној самоуправи. Канцеларија је преко медија и средњих школа обавештавала младе о бројним расписаним конкурсима министарстава али и невладиних организација (Отворена школа, Мингл – инф. Веб сервис, група „Хајде да..“ из Београда и др.)

Канцеларија за младе је 2009.године, подржала и реализацију пројекта „Мозгигрица“ – удружења „Млади за младе“, као својеврсно обележавање мале матуре за све ученике четвртог разреда са територије општине Врњачка Бања.

Канцеларија за младе је била укључена и у обележавање 1. децембра – Светског дана борбе против сиде. Тим поводом контактирани су ЈАЗАС-ова представништва у Београду и Крагујевцу, уз чију подршку је и реализовано обележавање овог дана, а све под покровитељством општине Врњачка Бања.

Током протеклих година учествовала је кроз логистичку подршку у обележавању Дечје недеље током 2008. године али и у прикупљању финансијских средства у обезбеђивању 11 рачунара за основне школе и припремне предшколске установе, као и струњача за часове физичког васпитања.

У новембру месецу 2008. године је преко Министарства омладине и спорта, Канцеларија за младе учествовала са општином Врњачка Бања у расписаном конкурс за финансирање програма и пројеката локалних самоуправа – за програме и пројекте планиране имплементацијом Националне стратегије за младе на локалном нивоу, који је финансиран из буџета републике Србије и добила финансијска средства за реализацију Пројекта „Млади – садашњост и будућност“.

Овим Пројектом је обезбеђена опрема за рад Канцеларије за младе, и обезбеђени су рачунари и интернет конекција за Центар за децу и омладину како би сви млади који немају услова, били у могућности да пишу семинарске и дипломске радове, прате расписане конкурсе и интерактивно се друже.

Такође, у оквиру овог Пројекта планирана су и средства за израду Локалног акционог плана за младе на територију општине Врњачка Бања 2010 – 2014.

Локалним акционим планом предвиђено је планско и систематско деловање локалне самоуправе и других релевантних институција заједно са невладиним сектором са територије локалне самоуправе, како би се препознати проблеми постепено отклањали и како би се на тај начин обезбеђивали што бољи услови за живот, рад, одрастање и дружење свих младих.

1.3. КООРДИНАЦИОНИ ОДБОР ЗА МЛАДЕ

Одлуком председника Општине Врњачка Бања, бр: 020-100/09 у Врњачкој Бањи 27. 4. 2009. године формиран је Координациони одбор за младе општине Врњачка Бања. Координациони одбор за младе:

- Иницира и учествује у изради локалне омладинске политике у области образовања, спорта, коришћења слободног времена, повећања запослености, информисања, активног учешћа, обезбеђивању једнаких шанси здравства, културе, равноправности полова, спречавању насиља и криминалитета, приступа правима, одрживог развоја и животне средине и другим областима од значаја за младе;
- Учествује у изради посебних локалних акционих планова и програма у складу са Националном стратегијом за младе;
- Прати остваривање акционих планова и програма за младе и локалне омладинске политике;
- Доноси закључке и даје мишљења о питањима из своје надлежности и о њима обавештава органе општине;
- Даје мишљење на предлоге прописа и одлука које доноси Скупштина општине у областима значајним за младе;
- усваја годишње и периодичне извештаје о остваривању локалне омладинске политике и локалних акционих планова и програма за младе и подноси их Скупштини општине, председнику општине и општинском већу;
- иницира припрему пројеката или учешће у програмима или пројектима за младе у циљу унапређења положаја младих и обезбеђења остваривања њихових права која су у надлежности Општине;
- координира и подстиче сарадњу између Општине и омладинских организација и удружења и пружа помоћ у реализацији њихових активности;
- координира и подстиче остваривање међуопштинске сарадње која се односи на омладину и о томе обавештава органе општине.

Чланове Координационог одбора општине Врњачка Бања чине:

Ред бр	СТРУКТУРА КООДРИНАЦИОНОГ ОДБОРА ЗА МЛАДЕ	
	Име и презиме	Институција
1	Зоран Сеизовић	Општина Врњачка Бања
2	Војислав Вујић	Општина Врњачка Бања
3	Славољуб Сарић	Гимназија Врњачка Бања
4	Зоран Бајић	Угоститељско – Туристичка школа
5	Драгана Боћанин	Актив директора

		основних школа
6	Раде Чеперковић	Центар за социјални рад
7	Андрија Боћанин	Установа Спортски центар
8	Јелена Боровић - Димић	Културни центар
9	Љубиша Карамарковић	Дом здравља „Др Никола Џамић“
10	Радован Којић	Полицијска станица Врњачка Бања
11	Славиша Луковић	Национална служба за запошљавање
12	Драган Стевановић	Општина Врњачка Бања
13	Слободан Дишовић	Црвени крст – Врњачка Бања
14	Снежана Милићевић	Радио-телевизија Врњачка Бања
15	Валентина Крстић	УГ „Центар за децу и омладину“ Врњачка Бања

Чланове Радне групе, које је 9.11.2009.године бр:9-1063/09 предложило Координационо тело чине:

Ред бр	СТРУКТУРА РАДНЕ ГРУПЕ ЗА МЛАДЕ	ИНСТИТУЦИЈА
1	АНА БЕЛИЋ	АКТИВ ДИРЕКТОРА ОСНОВНИХ ШКОЛА
2	МАРИЈА СТОИЉКОВИЋ	ГИМНАЗИЈА
3	БРАНИМИР ВУКЧЕВИЋ	УГОСТИТЕЉСКО-ТУРИСТИЧКА ШКОЛА
4	БИЉАНА РАШИЋ	ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
5	ВЛАДИМИР ПЕЦИЋ	УСТАНОВА СПОРТСКИ ЦЕНТАР
6	БЛАГОЈЕ ДИМИЋ	КУЛТУРНИ ЦЕНТАР
7	МЛАДЕН ВУШОВИЋ	ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА
8		НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ЗА

	ДАНИЦА ГОЧАНИН	ЗАПОШЉАВАЊЕ
9	БРАНКО МИЛАНОВИЋ	ЦРВЕНИ КРСТ
10	МАЈА ВЕЉКОВИЋ	РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈА ВРЊАЧКА БАЊА
11	ДУШАН СТЕВАНОВИЋ	ПОМОЋНИК ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ
12	ЖИВОТА СМИЉАНИЋ	ОДБОР СО ЗА ОМЛАДИНУ И СПОРТ
13	ПРЕДРАГ НИКОЛОВСКИ	УДРУЖЕЊЕ ФОБНАС
14	СЛАЂАНА ЂУКИЋ-ЕРИЋ	ДОМ ЗДРАВЉА „Др. НИКОЛА ЏАМИЋ“
15	АЛЕКСАНДАР СМИЉКОВИЋ	КООРДИНАТОР КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА МЛАДЕ
16	МИЛА СТОЈАНОВИЋ	ОПШТИНСКА УПРАВА ОПШТИНЕ ВРЊАЧКА БАЊА
17	ЗОРАН ДУНИЋ	ОПШТИНСКА УПРАВА ОПШТИНЕ ВРЊАЧКА БАЊА
18	ВИОЛЕТА ТРИФУНОВИЋ	ОПШТИНСКА УПРАВА ОПШТИНЕ ВРЊАЧКА БАЊА
19	ВАЛЕНТИНА КРСТИЋ	УГ „ЦЕНТАР ЗА ДЕЦУ И ОМЛАДИНУ“
20	ТАТЈАНА РАДИЋ	УГ „ЦЕНТАР ЗА ДЕЦУ И ОМЛАДИНУ“
21	ТИЈАНА ПРИБАКОВИЋ	УГ „ЦЕНТАР ЗА ДЕЦУ И ОМЛАДИНУ“
22	МИЉАНА ПРЕМОВИЋ	ОДБОР СО ЗА ОМЛАДИНУ И СПОРТ

Формирана је тематска група за реализацију Истраживања стања и потреба младих са територије општине Врњачка Бања. Чланови: Биљана Рашић, Ана Белић, Марија Стоиљковић, Татјана Радић и Тијана Прибаковић.

Формирана тематска група за анализу кључних актера. Чланови: Валентина Крстић, Мила Стојановић и Виолета Трифуновић.

Локални акциони план за младе општине Врњачка Бања у току свог рада и креирању мера за побољшање статуса младих, користиће принципе на којима је рађена Национална стратегија за младе, јер произилазе из вредносног система чији су основ Устав Републике Србије, Универзална декларација о људским правима, Конвенција UN о правима детета са Протоколима, Конвенција Савета Европе о људским правима и основним слободама и Међународни пакет о грађанским и политичким правима.

Принципи локалног плана акција су:

- **Поштовање људских права** – Обезбеђује се да сви млади имају иста права без обзира на пол, расну и националну припадност, религијско и политичко опредељење, сексуалну оријентацију, социјални статус, као и функционалне сметње/инвалидитет. Обезбеђују се равноправне могућности за развој младих заснованих на једнаким правима, а у складу са потребама, властитим изборима и способностима.
- **Равноправност** – Омогућава се да сви млади имају право на једнаке шансе на информисање, на лични развој, доживотно учење, запошљавање у складу са разноврсним сопственим карактеристикама, изборима и способностима. Обезбеђује се поштовање родне равноправности, недискриминације, слободе, достојанства, безбедности, личног и друштвеног развоја младих.
- **Одговорност** – Подстиче се и развија одговорност оних који раде са младима, као и одговорност младих у складу са њиховим могућностима.
- **Доступност** – Препознају се и уважавају капацитети младих као важног друштвеног ресурса и исказује се поверење и подршка њиховим потенцијалима: млади знају, могу и умеју. Омогућава се и обезбеђује доступност свих ресурса младима. Обезбеђују се услови за очување здравља младих и квалитетно провођење слободног времена. Афирмише се и стимулише постепено увођење и развијање инклузивног образовања на свим нивоима.
- **Солидарност** – Развија се интергенерацијска солидарност и улога младих у изградњи демократског грађанства. Подстицу се сви облици вршњачке солидарности, подстиче се култура ненасиља и толеранције међу младима.
- **Сарадња** – Подржава се и обезбеђује слобода удруживања и сарадња са вршњацима и подстиче интергенерацијска сарадња, на локалном, националном и међународном нивоу.
- **Активно учешће младих** – Обезбеђују се права, подршка, средства, простор и могућност како би млади учествовали у процесу доношења одлука, као и у активностима које доприносе изградњи бољег друштва.
- **Интеркултурализам** - Омогућава се поштовање различитости у свим областима људског живота, толеранција, као и афирмација уметничких и креативних приступа усмерених на неговање и развијање интеркултуралног дијалога међу младима.
- **Целоживотно учење** – Промовише се целоживотно учење у којем се афирмишу знање и вредности и омогућава стицање компетенција. Обезбеђује се повезивање формалних и неформалних облика образовања и развијање и успостављање стандарда у образовања.

- **Заснованост** – Обезбеђује се да сви стратешки концепти, принципи и активности који се односе на младе буду засновани на утемељеним и релевантним подацима и резултатима истраживања о младима.

3.1. ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ

У долини западне Мораве, на северним падинама Гоча (1.147 мнв), у залеђу јужних обронака Гледићких планина (Црни врх 819 мнв, Палеж 853 мнв), Копаоника (2.017 м), Жељина (1.785 м) и Столова (1.376 м) простире се општина Врњачка Бања, **најпознатије бањско лечилиште у Србији**, бања првог степена, међународног ранга, центар интегралне туристичке регије. На простору од 239 км², у 14 насеља, по попису из 2002. године, живи 26.492 становника.

Обухватајући простор средњег поља Западног поморавља, општина Врњачка Бања се налази **на инфраструктурном коридору Краљево - Крушевац**. Удаљена је око 200 км од Београда, 60 км од Коридора 10, а 26 км од Краљева - центра Рашког округа коме Врњачка Бања припада. Просторно, општина Врњачка Бања припада групи мањих општина у Србији. У непосредном је територијалном контакту са општинама Краљево, Трстеник и Александровац, са којима је **инфраструктурно веома добро повезана**. Магистралним железничким и путним правцем повезана је преко Краљева и Крушевца са свим осталим подручјима у Србији, а путем преко Гоча и непосредно са Александровцем.

3.2 ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Општина Врњачка Бања обухвата простор од 239 км² на коме живи 26.492 становника или 111 становника на км², што је незнатно изнад републичког просека. У последње четири деценије присутан је благи тренд повећања густине насељености (1953. године износила је 72,8; 1971. године 91,8; 1981. године 102,4 и 2002. године 111 становника на км²).

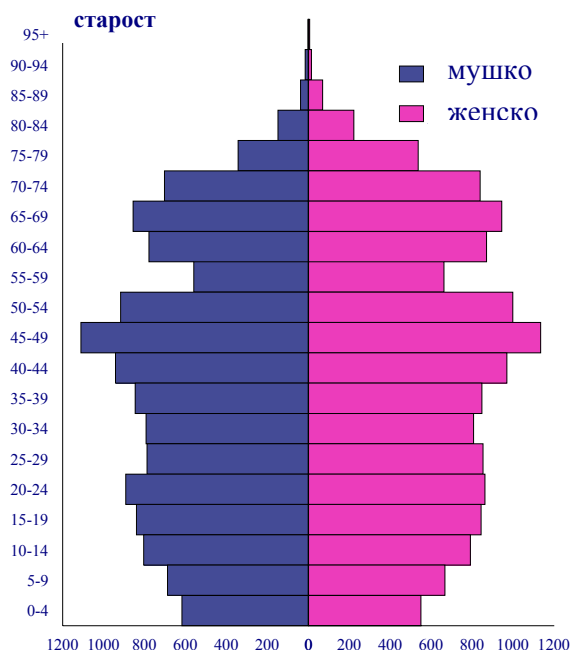
Кретање становништва на подручју општине Врњачка Бања, поред апсолутног повећања становништва, карактеришу три основне детерминанте: **(а)** механички прилив, **(б)** негативни природни прираштај и **(в)** демографско пражњење брдско-планинског подручја.

Основно обележје демографских кретања општине Врњачка Бања јесте низак природни прираштај, тако да више није осигурана ни проста репродукција становништва. Стопа природног прираштаја, бележи негативан тренд од 1991. године са изузетком 1992. и 1996. године када је она позитивна и износи 1,8 ‰, односно 0,1 ‰. У периоду од 1997. године стопа природног прираштаја константно опада са -1,8 ‰ (1997.) на чак - 4,2 ‰ (2000), да би се 2003. године вратила на ниво од -1,8 ‰. Негативна стопа природног прираштаја у дужем временском периоду указује на проблем депопулације, односно "беле куге".

На територији општине Врњачка Бања живи 168 избеглих лица и 2.867 расељених лица са Косова и Метохије.

Старосна структура становништва општине Врњачка Бања све више има карактеристике «регресивног», односно старијег типа становништва, будући да се смањују фертилни и омладински контингент становништва, што се може уочити из облика старосне пирамиде за 2002. годину.

Старост	Укупно	Жене	Мушкарци	Број жена на 100 мушкараца
Укупно	100,0	100,0	100,0	107
0-4	4,4	4,8	4,0	89
5-9	5,1	5,4	4,9	97
10-14	6,0	6,3	5,8	98
15-19	6,4	6,5	6,2	100
20-24	6,6	7,0	6,3	97
25-29	6,2	6,1	6,2	108
30-34	6,0	6,2	5,9	102
35-39	6,4	6,6	6,2	100
40-44	7,2	7,3	7,1	103
45-49	8,5	8,7	8,3	102
50-54	7,2	7,1	7,3	109
55-59	4,6	4,4	4,8	118
60-64	6,2	6,1	6,4	112
65-69	6,8	6,7	6,9	110
70-74	5,8	5,5	6,1	119
75+	5,3	4,3	5,5	138
непознато	1,2	1,1	1,3	130

Полна и старосна структура становништва Врњачке Бање 2002

Такође, промене у броју становника по појединим старосним групама у међупописном периоду 1991-2002. указују на процес старења становништва, па се тако контингент старог становништва изнад 65 година у посматраном периоду повећао за око 54%.

Посматрајући становништво по великим старосним групама, закључак је да се иначе ниско учешће младог становништва и даље смањује. У складу с тим може се рећи да на 100 становника узраста до 15 година долази 115 становника старијих од 65 година.

Доминантан број становника спада у категорију радно способног становништва, што се може узети у обзир као значајан развојни потенцијал.

У образовној структури становништва старог 15 и више година на подручју Врњачке Бање (2002.), завршена средња школа је најчешћи вид образовања код оба пола (43% становника), на другом месту је основно образовање (23% углавном старијег слоја становништва), док је 10% (2.326) становништва општине са вишом и високом стручном спремом. Значајно је напоменути да је скоро 50% становништва општине на нивоу основног и нижег образовања, што неспорно захтева веће ангажовање на образовању становништва кроз доквалификацију, преквалификацију и програме перманентног образовања.

Иако је забележен тренд смањења броја неписмених у последњих десет година и даље је присутан **значајан проценат неписменог становништва** (790 становника), посебно женског становништва (5,7% становништва).

Природни прираштај и тенденције -

Општина Врњачка Бања	2005	2006	2007	2008	2009
Живо рођени	264	241	234	243	240
Умрли	333	306	328	300	315
Природни прираштај номинално	-69	-65	-94	-57	-75
Индекс природног прираштаја	-21%	-21%	-29%	-19%	-24%

Очигледно је да задњих пет година општина Врњачка Бања бележи значајан негативни природни прираштај.

Незапосленост младих – Подаци националне службе за запошљавање

Подаци за 2009 годину	Мушкарци	Жене	УКУПНО
Укупан број незапослених лица	1899	2171	4070
Укупан број незапослених лица до 30. година	425	475	900
Незапослена лица са 1 степеном квалификације до 30 год. старости	97	104	201
Незапослена лица са 2,3,4 и 5 степеном стручне спреме до 30 год. старости	297	302	599
Незапослена лица са вишом и високом стручном спремом до 30 година старости	31	69	100

3.3. АНАЛИЗА КЉУЧНИХ АКТЕРА

ИНСТИТУЦИЈА	Структуре које раде са младима, програми који се спроводе и ресурси који постоје за рад са младима
Локална самоуправа	Општина Врњачка Бања. У Општинској управи запослено је 96 особа, од којих је 8 лица узраста од 18 до 30 година, 2 лица мушког и 6 женског пола. Општина Врњачка Бања као актер који у оквиру своје делатности обавља послове социјалне, дечје и здравствене заштите у буџету издваја значајна средства за младе и то: - Породиљски додатак за свако новорођено дете - субвенције за породиље без сталног запошљења - субвенције за 4-рођено дете - ученичке и студентске кредите и стипендије - суфинансирање превоза ученика - закуп простора Центра за децу и омладину - Награде за истакнуте ученике и студенте - Суфинансирање спортских клубова - Суфинансирање Удружења који се баве младима Канцеларија за младе је формирана 2008. године. Постоји издвојена канцеларија у згради Општинске управе међутим недостаје лице које ће бити свакодневно на услузи младима Врњачке Бање. - Установа Културни центар – Врњачка Бања. У оквиру Културног центра ради Завичајни музеј, Биоскоп и Врњачке новине. ПРОГРАМИ ЗА МЛАДЕ. У оквиру својих активности постоје програми посвећени младима. УСКРШЊИ САЛОН је један од таквих, који се ове године организује по осми пут. На иницијативу Завичајног музеја - Замак културе ради се са свим основним и средњим школама на територији општине Врњачке Бање, као и са вртићима и предшколским установама. У програм су укључени сви ученици и полазници ових установа и то у категоријама 1. традиционално шарано ускршње јаје, 2- јаје као уметничка инспирација, 3. ликовни рад са темом из традиције и везан за Врњачку Бању и 4. Ускршњи обредни хлебови. Од свих радова бира се око 500 радова који се излажу у замку Белимарковић, радови се жирирају и награђују у свим категоријама и у свим узрастима: вртичи, нижи разреди основне школе, виши разреди основне школе, средња школа. За изложбу се ради каталог са именима свих излагача и награђених. Награде су књиге које даје обично Интерклима графика. Прошле године је награђено 57 ученика. Изложба се отвара увек на Велики петак у 12 сати. ПРОЈЕКАТ "ПРИЧЕ О ВРЕМЕНУ" едукативни програм Пројекат "Приче о времену" представља низ пројекција, предавања и промоције књига научног и историографског карактера, са циљем да се промовише и представи ова врста издавачке и стваралачке делатности и ширем аудиторијуму приближи научна литература и ствараоци. 1 -10. јул 2009. ДАНИ АРХЕОЛОШКОГ ФИЛМА Избор са 10. Међународне смотре археолошког филма, мпрограм

је рађен у сарадњи са Народним музејом из Београда. У десет дана приказано је седамнаест филмова.

ВЕЛИКИ СРПСКИ НАУЧНИЦИ (предавања са пројекцијом, увек август четвртком)

Сарадник на пројекту др Видојко Јовић, редовни члан САНУ, сарадња са Српском академијом наука, и факултетима српских универзитета

06. 08. Милош Радојчић -математичар, предавач проф др Зоран Лучић ПМФ

13. 08. Сима Лозанић -хемичар, предавач др проф Видојко Јовић Геол. Факултет

20. 08. Светолик П. Стевановић - геолог предавач др проф Видојко Јовић

27. 08. Тихомир Ђорђевић / етнолог, предавач Љубинко Раденковић, Балканолошки институт САНУ

ШКОЛСКА ПРАКСА

У Музеју је школску праксу обавило 8 ученика Угоститељско туристичке школе, одсек туристички техничар који су у нашем простору радили са кустосима педагозима на дочеку и вођењу посетилаца, водили књигу евиденције посете, попуњавали евиденциони лист за групне посете, писали дневник рада.

ПОМОЋ У ИЗРАДИ СЕМИНАРСКИХ И ДИПЛОМСКИХ РАДОВА

У Замку културе су из музејске документације давани подаци за семинареске радове и дипломске радове ученика средњих школа и факултета (Економског - туризам, Филозофског - етнологија, археологија, историја), Природно математичког (географија).

ДЕЧИЈА НЕДЕЉА

У току Дечије недеље у Замку су одржане бесплатне пројекције цртаних филмова Неолитићи и Ла Тина у сарадњи са Народним музејом из Београда. Пројекцијама је присуствовало **укупно 653 ученика.**

07. 10. у 9,30 вртићи и обданишта

08.10. у 9,00 трећи разред основне школе, први разред основне школе, други разред основне школе

15 - 25. јула 2009. ЧЕТВРТИ МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ КЛАСИЧНЕ МУЗИКЕ "ВРЊЦИ". Суфинансирањем Министарства економије и регионалног развоја сектор туризам и Општине Врњачка Бања, а у организацији Завичајног музеја -Замак културе одржан је четврти по реду Међународни фестивал класичне музике "Врњци". Уметнички директор био је др Урош Дојчиновић. Циљ је да се младима омогући да раде са великим уметницима света. Одржано је девет концерата, једно филмско вече и три мајсторска курса. За све концерте штампан је програм који је дељен бесплатно. Манифестацију је пратио плакат и каталози на српском и енглеском језику. У енглеском часопису Classical guitar објављене су две стране о овом фестивалу са најавом на насловној страници и садржају.

Мајсторске радионице

1. виолине професор Леонид Пејсахов, асистент Јелена Реџић

2. гитаре професор, Јоргос Наусис

3. контрабас професор Љубинко Лазић

КОНЦЕРТИ ПОДРШКЕ МЛАДИМА У ЗАМКУ:

17. јун 2009. **Марко Пејановић**, клавирски концерт **подршка младима**

19. јун 2009. У сусрет врњачком лету: **Сања Мартиновић** клавирски концерт, **подршка младима**

ПОСЕТА ЗАМКУ КУЛТУРЕ

Од 01. 01. до 25.11. 2009 програме је посетило 14180 посетилаца. Вођена је евиденција посете која је била појединачна и групна. Групне посете чинили су ученици школских екскурзија, рекреативне наставе, синдикати. На отварањима су нам били гости из Бугарске амбасаде, Кинеске амбасаде и Јапанске амбасаде у Београду, који су се у тим приликама обрађали посетиоцима. Улаз на све наше програме био је бесплатан.

Млади највише посеђују програме организовано током друге половине марта, априла, маја, јуна, друге половине септембра, октобра и новембра када долазе организовано било у облику екскурзија, било рекреативне наставе или школе у природи. О свим посетама воде се евиденције јер вожа групе обавезно попуни евиденциони лист у који уписује време доласка, кога доводи и одакле, тако да имамо увид у старосну структуру и одакле долазе. У односу на укупан број посетилаца ове организоване групе младих чини **5228** посетилаца. Специфичност ових посетилаца је да траже да виде историјски развој Врњ. Бање.

БИОСКОП

08 октобар 2009. ДЕЧИЈА НЕДЕЉА У оквиру Дечије недеље у Биоскопу су одржане бесплатне пројекције играног филма Карађорђе у сарадња са Музејом Југословенске Кинотеке, Еледаоци су били ученици четвртог разреда основне школе. Присуствовало је **138 ученика**.

19 -23 октобар ДЕЧИЈИ ФИЛМСКИ ФЕСТИВАЛ.

У сарадњи са дистрибутером Мегакомом из Београда, а под покровитељством Министарства културе Републике Србије у периоду од 19. до 23 октобра у Сали Биоскопа одржан је Дечији филмски фестивал. Представљено је 9 титлованих и синхронизованих филмова у 12 пројекција. **Фестивал је посетило 445 гледалаца.**

ДЕЧИЈЕ ПОЗОРИШТЕ

5. мај Аска и вук, Арс Лонга дечија представа са луткама и маскама

ПОКЛОН НА ДАР

08-21. децембар 2009. у оквиру пројекта "Поклон на дар" у сарадњи са **Омладинским центром из Врњачке Бање (на њихову иницијативу)** вршене су пробе дечије представе "Тачно у подне" која је одиграна 21 децембра. У реализацији представе учествовало је 25 младих глумаца, а 240 гледалаца.

ЗАБАВНИ ПРОГРАМ

13. 09. Аудиција за манекене

10. 04. Веселе чаролије, Мађионичарска представа за децу

- Установа **Народна библиотека „Др. Душан Радић“** је јавна библиотека чије услуге могу да користе сви грађани. Као самостална установа послује од 1996. године када се издвојила из Културног центра. Налази се у старом бањском здању вила „Зора“ на Променади. Зачеци прве библиотеке датирају од краја 19. века, када је г-дин Ђока Живановић Шуца омогућио бањским гостима и мештанима да у његовом павиљону који се налазио под данашњег Трга културе, читају штампу, брошуре и књиге. 1934. године библиотека се налазила на 1 спрату зграде купатила. Касније се селила из објекта у објекат: у склопу биоскопа „Козара“, затим код хотела „Парк“, вили „Гостушки“, павиљону „Беба“, да би се поново вратила у Купатило и после 14 година

	коначно се сели у приземљу Виле „Зора“ где се и данас налази. У 2007. години проширен је простор библиотеке преузимањем спрата од СДК где је формирано Дечје и Научно одељење које располаже обимном структуром научне литературе и одличним простором за учење. Од укупног простора површине 420 м², на спрату библиотеке постоји наменски простор за Научно одељење, односно читаоница за постдипломце површине 39м² и централна општа површине 76м². Библиотека има 10 запослених и располаже са око 40.000 књига од којих је око 20% научне и стручне литературе. У 2009. години набављено је 2519 нових издања из различитих области, и то: - енциклопедије, лексикони, речници ..... 134 - филозофија, психологија ..... 89 - религија ..... 93 - социологија, право ..... 110 - медицина ..... 28 - математка, биологија, пољопривреда .... 129 - књижевност ..... 1655 - историја и географија ..... 190 Према евиденцији библиотеке у 2009. години број чланова узраста од 15 до 30 година износи 710 (216 средњошколаца, 99 студената и 395 осталих) од којих је 231 мушког и 479 женског пола. Потребе библиотеке су набавка 6 компјутера и штампаца где ће млади моћи да поред књига користе и податке са Интернета како би припремали своје семинарске, дипломске и остале радове. У простору библиотеке одржавају се и бројне трибине, књижевне вечери и изложбе углавном намењене старијима и понеке деци. Омладина као циљна група није заступљена тако да, обзиром да постоји одличан простор и добра воља запослених, могуће је организовати трибине и радионице за младе на разне теме. - Установа Спортски центар располаже отвореним и затвореним спортским теренима: - спортско рекреативни центар „Рај“ са једним тереном за фудбал, 2 помоћна фудбалска терена и кружном атлетском стазом - Отворени спортски терен „Коцка“ - Отворени олимпијски базен код Снежника - Спортска хала „Владе Дивац“ – вишенаменска спортска дворана са 2000 седишта.
Социјална заштита	Центар за социјални рад Врњачка Бања води бригу о деци и омладини по различитим основама. Према евиденцији Центра у 2008. години укупан број корисника је 675, од којих: 1. Без родитељског старања – 22 особе 2. Социо материјално угрожени – 228 особа 3. Из породица са поремећеним породичним односима – 126 особа 4. Ометени у развоју – 42 особе 5. Са поремећајима у понашању – 123 особе 6. Остала деца и омладина – 134 особе. Процент деце и омладине корисника Центра у односу на укупан број деце и омладине са територије општине Врњачке Бање износи 11,6%. У процесу решавања питања у вези деце и младих са проблемима

	у понашању у 2009. години изречено је 117 мера, и то: - Судски укор због учињеног кривичног дела – 11 пресуда - Судски укор због учињеног прекршаја – 66 пресуда - Мера појачан надзор од стране родитеља – 17 пресуда - Мера појачан надзор органа старатељства – 13 пресуда - Васпитни налог – 2 пресуде - Посебна обавеза (друштвено користан рад) – 8 пресуда Поред редовне делатности Центар је реализовао упоредно Истраживање „ Какви су ставови омладине Врњачке Бање према пушењу, алкохолизму и наркоманији“ из 1998., 2002. и 2007. год. Резултати истраживања показују да су ставови младих који имају према наркоманима јесу да су они агресивни, неуротични, склони криминалном понашању, упадљивог изгледа, социјално неприхваћени, да долазе из дисфункционалних породица и да им треба помоћи лечењем, бригом и едукацијом. Наркоманија је болест најштетнија и за друштво, поред породице, вршњачка група у великој мери утиче на опредељеност младих да пробају неку од наркотичних супстанци желећи да се идентификују са вршњацима. Број који указује на искуство испитаника са психоактивним супстанцама у нашој локалној заједници је у сталном порасту. Пореди га са резултатима истраживањима из 1998. (19,52%) и 2002. (22,86%) у 2006/07 износи 23,52%. Ова растућа крива је упозорење за родитеље, наставнике и све оне који се баве младима и утичу на њихов развој. Легалне дроге, цигарете и алкохол и њихово коришћење од стране младих и њихових родитеља је алармантно, о томе се заправо нико не брине - постало је сасвим прихваћено да их сви конзумирају. Тако да је родитељски модел коришћења цигарета и алкохола у високој корелацији са моделом младих, што је и очекивано. Породицу, коју млади процењују као најважнију у решавању проблема злоупотребе дрога, потребно је оснажити и оспособити за конструктивније суочавање сатешкоћама процеса васпитања и развоја младих. Друштво, локална заједница, треба зато да подржи породицу различитим мерама и законима, као базични највећи интерес због сопствене функционалности. Предлог истраживачког тима за даље активности: - Континуирано праћење и рад на превенцији злоупотребе психо активних супстанци у локалној заједници, - Партнерски однос јавног и приватног, владиног и невладиног сектора у свим активностима, - Интервенције у заједници: здравствена помоћ (дом здравља), психо социјална помоћ (Центар за социјални рад, Породично саветовалиште), едукација (школе), санкционисање криминалних дела (МУП), правно процесуирање (Општински суд) и подршка свим активностима (Општина Врњачка Бања). - Повезивање мултидисциплинарних активности - Евалуације од стране Тима.
Просвета	Основне школе: - Попински Борци Врњака Бања: матична школа, одељење Пискавац, Липова и Станишинци, специјално одељење и кућна настава – укупно 1218 ученика - Бане Миленковић Ново село са одељењем у Рсовцима –

- укупно 351 ученик. У продуженом боравку 25 ученика.
- Бранко Радичевић Вранеша: матична школа, одељења у Грачацу и Подунавцима – укупно 436 ученика
  - Младост Врњци са одељењем у селу Штулац – укупно 293 ученика.

Укупан број ученика у основним школама на територији општине Врњачка Бања износи 2298, од којих је 1194 у градском и 1104 у сеоском подручју.

Ваннаставне активности у основним школама - Врњачка Бања

ОШ „Попински борци“

Према годишњем програму рада школе сви ученици од **V до VIII разреда** су укључени у следеће ваннаставне активности:

- Биолишка секција – 6 ученика
- Саобраћајна секција – 9 ученика
- Хор – 23 ученика
- Рукомет – 30 ученика

ОШ „Младост“ - Врњци

Ваннаставне активности од V до VIII разреда:

- Ликовна секција – 9 ученика
- Хор – 20 ученика
- Рукомет – 26 ученика
- Одбојка – 28 ученика
- Фудбал – 17 ученика

ОШ „Бане Миленковић“ - Ново Село

Од V до VIII разреда:

- Ликовна секција – 16 ученика
- Драмско-рецитаторска – 17 ученика
- Хор – 36 ученика
- Библиотечка секција – 15 ученика
- Еколошка секција – 14 ученика
- Литерарна - 12 ученика
- Рукомет – 24 ученика
- Одбојка – 24 ученика
- Фудбал – 30 ученика

ОШ „Бранко Радичевић“ - Вранеша

Од V до VIII разреда:

- Ликовна секција – 30 ученика
- Драмско-рецитаторска – 48 ученика
- Литерарна - 51 ученика
- Хор – 65 ученика
- Певачка група – 15 ученика
- Саобраћајна секција – 10 ученика
- Рукомет – 15 ученика
- Одбојка – 30 ученика
- Фудбал – 30 ученика

Средње школе:

	Гимназија са укупно 457 ученика, од којих 198 мушког и 259 женског пола. Поред наставног програма млади су активирани у бројним секцијама. Научно истраживачке слободне активности, укупно 91.: Секција за географију - 9 полазника Култура, подкултура и контракултура – 8 полазника Дебата - 9 полазника Давалаштво да, наркоманија и алкохолизам не - 21 полазник Вршњачка едукација - 16 полазника Археолошка секција са музеологијом - 19 полазника Еколошка секција - 9 полазника Научно-технолошке и радно-производне слободне активности WEB секција – 13 полазника Слободне културно-уметничке активности Литерарна секција – 4 полазника Драмска секција – 14 полазника Рецитаторска секција – 5 полазника Ликовна секција – 15 полазника Хор – 23 полазника Зидне новине и новинарска секција – 2 полазника Спортско-рекреативне активности: Фудбал, одбојка девојке, рукомет девојке и одбојка мушкарци. Угоститељско туристичка школа са домом ученика – у 2009 години наставу од 1 до 4 године похађа укупно 733 ученика, од којих 337 мушког и 396 женског пола. На додатној настави уже стручних предмета и припреми за такмичења учествовало је 53 ученика. Ликовну секцију похађа 9, драмску 11, литерарну 10, лингвистичку 2 и спортске секције (одбојку, рукомет, кошарку) 26 ученика. Економски Факултет, Одељење за туризам и хотелијерство. У 2009 години број студената од 1. до 4 године укључујући и апсолевнте износи 280. При факултету постоји Студентска унија која заступа инетесе студената.
Запошљавање	Национална служба за запошљавање – одељење у Врњачкој Бањи Од укупно 4.070 незапослених, број незапослених младих узраста до 30 година је 900, од којих је - 201 особа са 1 степеном стручне спреме, - 599 особа са 2., 3., 4. и 5. степеном СС и - 100 особа са вишом и високом стручном спремом. Од укупног броја незапослених узраста до 30 година 425 т.ј. 47% младих је мушког и 475 т.ј. 53% женског пола. Национална служба за запошљавање спроводи разне програме обуке за незапослене: курсеви за рад на рачунару, комуникације, активно тражење посла, израда бизнис планова за покретање сопственог бизниса и друге активности.
Здравство	Дом здравља „Др. Никола Цамић“. Дом здравља се налази у центру Врњачке Бање. Расолаже простором од 4918 м2 . Пружа услуге примарне здравствене заштите. У оквиру Дома здравља функционише општа медицине са превентивним центром и службом кућног лечења за одрасле,

	диспансер за децу, патронажна служба, неколико специјалистичких ординација – стоматологија за децу и одрасле, диспансер за жене, интернистичка ординација, очна ординација, ординација за плућне болести, радиолошка служба, микробиолошка лабораторија, неуропсихијатријска ординација, ординација за кожне и венеричне болести, служба за хитну медицинску помоћ и физикална медицина У дому здравља ради 163 особа - 16 лекара опште праксе, 31 лекара специјалиста, 5 стоматолога, 80 сестара и 32 административна радника. Број интервенција у 2009. години пацијената узраста од 15 до 30 година износи 13920. Број младих узраста од 15 до 30 година оболелих од специфичних оболења: Дијабетичари – 600 особа Гојазност - 120 особа Астматичари – 185 особа Епилепсија – 45 особа Психозе – 35 особа Наркомани – 20 особа
Цивилни сектор	Удружења грађана на територији општине Врњачка Бања који се баве младима: 1. Центар за децу и омладину – Основан је 2002. године са циљем да се деци и омладини Врњачке Бање пружи алтернатива и место где могу да открију и развијају своје таленте и способности како би даље били спремни да постану активни учесници друштвеног живота локалне заједнице, а и шире. Број чланова узраста од 6 до 26 година који су похађале едукативне, креативне и забавне радионице до 2010 године износи преко 2.000. Од 2006 године у оквиру Центра функционише Омладински клуб у коме се промовше и реализује омладински активизам. Изведено преко 30 акција у оквиру обележавања међународног дана људских права, дечјих права, матерњег језика, заштите животне средине. Сваке године дечје позориште учествује на Врњачком карневалу изводећи 1-4 представе. Млади дизајнери са аниматорима од 2006. године изводећи радионицу Осликавање лица – Face paint на Променади доприносе карневалском духу. Пројекти: У 2004. години реализовали пројекат „Мали међународни илустровани буквар“ са Француским омладинским центром „МЈЦ Базин“, у 2005 години реализовали пројекат „Еколошка Црвенкапа“ уз подршку Регионалног центра за животну средину и Европске комисије – у оквиру еколошке и драмске радионице припремљена представа и изведена у 10 градова у Србији, 2006. године кроз пројекат “Rent a bike” уз подршку АСДИ/ВОСА набављено је 12 бицикала и организована су такмичења из саобраћаја, 2007. „Новинарска редакција“ уз подршку АСДИ/ВОСА, од 2006. до 2009 године пројекат „Интеркултурално образовање“ и „Омладински активизам“ (акредитован од Министарства просвете) са Песталоци фондацијом из Швајцарске са 60 ученика из Гимназије и УТШ од којих је 30 боравило по 15 дана у Швајцарској, од

2007. – 2008. године „Вршњачка медијација за ненасилно решавање сукоба“ финансиран од ГТЗ-Немачка кроз који је 40 средњошколаца прошло обуку за Вршњачке медијаторе, у 2009. године пројекат „Локални омладински медији“ са БЦИФ-ом и Министарства омладине и спорта млади су се обучили и самостално припремили 7 бројева билтена „Погледај ме“ и 20 радио емисија „БУМ“. Емитоване на таласима радија Врњалчке Бање.

2010. година – финансијска едукација 25 младих средњошколаца на тему „Достизање финансијске независности“ у сарадњи са УГ „Центар за друштвено економски развој“ из Јагодине, Пројекат „Какав је твој одговор дрогама“ као чланови „ИПОН“ мреже из Ваљева емитован филм „Корак до дна“ у биоскопу и преко РТВ Врњачка Бања.

2. **ФОВНАС** је удружење грађана које се бави проблемима младих са посебним нагласком на борбу против болести зависности. Организује јавне акције делењем флајера ради информисања грађана о актуелним темама: наркоманија, ХИВ, дијабетес,... Сваке године у сарадњи са основним школама организују Летњу школу фудбала.

3. **Млади за младе** Организација Асоцијација „Млади за младе“ Врњачка Бања, настала је као једна од конкретних активности покренутих израдом националне стратегије за младе у оквиру Центра за дечја права – Краљево. Основана је 28. јануара 2008. године, као нестраначко, невладино и непрофитно удружење грађана.

Циљ организације је:

- ❖ остваривање права деце и омладине,
- ❖ научна и стручна истраживања из области везаних за децу и омладину,
- ❖ мотивисање младих да својим ангажовањем допринесу богатијем садржају у области културе, уметности, спорта и забаве, да адекватније проводе слободно време,
- ❖ афирмисање стваралаштва младих кроз организовање друштвених активности, манифестација, едукативних, уметничких и креативних радионица за децу и младе у сарадњи са надлежним институцијама и у складу са законом.
- ❖ развијање свести о садржини и заштити права деце и омладине уопште.

Мисија организације је да се млади у Врњачкој Бањи покрену, активирају, како би препознали праве вредности и њима тежили, афирмисали своје стваралаштво, адекватно проводили слободно време, како би побољшали квалитет живота у областима образовања, културе, спорта и забаве,

Визија Удружења Асоцијација „Млади за младе“ је: Здравиви и богатији едукативни, културни, спортски и забавни живот младих.

4. **Удружење родитеља деце ометене у развоју.** Укупан број евидентиране деце ометене у развоју је 42. Сврха постојања Удружења је свеобухватно збрињавање деце са различитим

степеном ометеношћу у окриљу родитеља и стручњака у циљу социјализације и побољшање квалитета њиховог живота.

5. „**Здраво да сте**“ Тим Врњачка Бања у оквиру НВО „Здраво да сте“ ради од 1993 године у почетку на пружању психосоцијалне подршке људима у избеглиштву да би се тај програм проширио и интегрисао кроз етно програм, пружање економске помоћи, њихове културне интеграције са локалном средином и укључивање локалног становништва у програм удружења.

1993 и 1994 године тим ради психолошке радионице у тадашњем образовном центру и Дому ученика у Врњачкој Бањи кроз које је прошло око 120 учесника.

Од 1999 до 2003 године настављен рад са ученицима Угоститељско-туристичке школе на заједничким радионицама са младима из избеглиштва у смислу социјалне и културне интеграције. Програмом обухваћено 43 кприсника који су активно учествовали на културним манифестацијама у Смедереву, Београду, Алексинцу, Нишу и Бањи

2004, 2005. 2006 године група младих са децом и одраслима учествује на Врњачком карневалу

Од 2000 до 2005 млади учествују у бројним еколошким акцијама, истраживању старих заната на Бењаници, Церу, Грзи, у Врњачкој Бањи, Нишу и Алексинци из учешће око 50 младих из Врњачке Бање.

О 2000 године редовни годишњи сусрети младих из тима Врњачка Бања са младима и одраслима из организације АЦЦ из Токија у оквиру међународне културне размене, као и сусрети са волонтерима из Немачке у оквиру истог програма

2004 група од петоро младих учествовала у плесном перформансу „Покретна равнотежа“ који је у оквиру програма за младе „Здраво да сте“ извођен на 7 јавних наступа у Београду, Смедереву, Врњачкој Бањи, Битољу, Охриду, Мостару и Ларнаки

2006-млади као покретачи социјалних промена- Форум младих на коме је учествовало 98 младих из Београда, организација младих из Босне, Македоније уз учешће 17 младих из Врњачке Бање

2006 у оквиру Српског савета за избеглице 32 младих из Врњачке Бање учествује у истраживачком пројекту овог савеза

2007 форум „Трајња решења- образовање, запошљавање“ одржан у Врњачкој Бањи са 40 учесника од тога 13 из Врњачке Бање

2009 године учешће у пројекту „Слушај оно што видиш“ укупно 240 корисника од тога 8 из Врњачке Бање

2010 учешће на перформансу у оквиру сабора психолога Србије- 47 учесника, 4 из Врњачке Бање

Од 1993 до 2010 удружење непрекидно изводи своје

	програме са децом , младима и одраслима. Удружење има своје просторије у ул. Београдска 6 у Врњачкој Бањи а седиште удружења је у ул. Капетан Мишина 23/4 у Београду.
Верске заједнице	При Српској Православној Цркви „Рождество Пресвете Богородице“ у Врњачкој Бањи постоји Православни хор који окупља младе.
Полиција	Полицијска станица Врњачка Бања А.) Подаци о резултатима рада на сузбијању неовлашћене производње и стављање у промет опојних дрога у периоду од јануара до октобра 2009. год. : - Регистровано кривичних дела 16 - Поднето кривичних пријава 14 - Број пријављених лица 17 Количина заплењене дроге по врстама: - Марихуана – 1.059,00 грама - Кокаин – 148,74 грама - Хероин – 5,90 грама - Екстази – 8 комада - Наркотички аналгетик – 6 комада Б.) Извршиоци прекршаја против јавног реда и мира 2007. - укупно 292 особа, малолетници- 19 особа, узраста од 18 до 30 година – 113 особа. 2008 – укупно 257, малолетници - 37, узраста од 18 до 30 година - 92 особе. 2009 закључно са 30 октобром – укупно 151, малолетници - 2 особе, узраста од 18 до 30 година – 64 особе. В.) Број и структура пријављених учинилаца кривичних дела 2007. – укупно 190 2008. – укупно 152 2009. до 30 октобра – 182 Кривична дела извршена од стране малолетника: 2007. – укупно 69 КД, крађа 25, тешка крађа – 41, остало 3. 2008. – укупно 20 КД, крађа 10, тешка крађа – 16, остало 4. 2009. - укупно до 30 КД, октобра – 31, крађа – 14, тешка крађа 10, остало 7.
Судство	Основни суд – постоји објекат и потребна опрема, а недостатак људских ресурса. У процесу решавања питања у вези деце и младих са проблемима у понашању у 2009. години изречено је 117 мера, и то: - Судски укор због учињеног кривичног дела – 11 пресуда - Судски укор због учињеног прекршаја – 66 пресуда - Мера појачан надзор од стране родитеља – 17 пресуда - Мера појачан надзор органа старатељства – 13 пресуда - Васпитни налог – 2 пресуде - Посебна обавеза (друштвено користан рад) – 8 пресуда
Медији	Локални радио и ТВ „Радио телевизија Врњачка Бања“ а.д. који ради у објекту који је власништво општине. Техничка опремљеност је веома лоша, а људски ресурси су прекобројни и велики део нема адекватно образовање. Локалне новине Културног центра „Врњачке новоне“. Врњачке новине током дугог низа година свог постојања посвећују велики значај омладини у смислу веродостојног приказивања свих

	достигнућа младих, како групних тако и појединачних. Објављено је 703 броја Врњачких новина у периоду од 1968. до децембра 2006. године и 29 бројева у периоду од јула 2007. до децембра 2009. године. У 2009. години издато је 6 бројева часописа „Врњачке новине“ у категорији њузмагазина, који је имао две целине: - прву целину стручних текстова из области туризма, здравства, привреде, културе и друштвеног живота Општине и - другу целину под називом „Бањска хроника“ у којој су биле објављене информације о догађајима у Врњачкој Бањи. Приватне радио станице: Радио „Култ“
Спортске организације и удружења	Карате клуб ПАДОБРАНАЦ - Врњачка Бања Женски одбојкашки клуб - Врњачка Бања Фудбалски клуб ОМЛАДИНАЦ - Ново село Школа кошарке БАСКЕТ - Врњачка Бања Женски омладински рукометни клуб - Врњачка Бања Карате клуб ГОЧ - Врњачка Бања Стоно тениски клуб ГОЧ - Врњачка Бања Фудбалски клуб ВРЊЦИ - Врњи Кошаркашки клуб ГОЧ - Врњачка Бања Шаховски клуб ГОЧ - Врњачка Бања Фудбалски клуб ГОЧ - Врњачка Бања Џудо клуб ГОЧ - Врњачка Бања Фудбалски клуб ВОЛЕЈ - Врњачка Бања Пливачки и ватерполо клуб ГОЧ - Врњачка Бања Рукометни клуб ГОЧ – МЕРКУР - Врњачка Бања Боксерски клуб ГОЧ – Врњачка Бања Одбојкашки клуб ГРАЧАЦ – Грачац Фудбалски клуб БОРАЦ Таеквондо клуб - Врњачка Бања Шах клуб ЛИПОВА – Врњачка Бања ББК Звезда – Врњачка Бања ББК ФОНТАНА – Врњачка Бања Аутомото клуб ВЕРБАСПОРТ - Врњачка Бања Стонотениски клуб ВРАНЕШИ – Вранеш Фудбалски клуб КОЦКА АМАТЕРС – Врњачка Бања Фудбалски клуб НАПРЕДАК Планинарско смучарско друштво ГОЧ – Врњачка Бања Бриџ клуб ЂОРЂЕ ДУНИЋ – Врњачка Бања Фудбалски клуб ВРЊАЧКА БАЊА – Врњачка Бања Укупан број чланова који активно тренирају у клубовима је 1144, од којих је 868 узраста до 15 година и 276 узраста од 16 до 30 год.
Друге друштвене организације и удружења која се баве младима (КУДови....)	- КУД „Абрашевић“ Врњачка Бања који постоји 60 година – у 2009. години број чланова узраста до 25 година износи 150. - КУД „Извор“ Врњачка Бања – број чланова у 2009. износи 100, 3 секције: музичку, фолклорну и модерног плеса. - КУД „Јелек“ с. Подунавци - број чланова .... Црвени крст ОО Врњачка Бања. У Врњачкој Бањи у 2009.години број добровољних даваоца крви узраста од 15 до 25 година износи 52, са индивидуалним бројем давања од 1 до 12 пута.

3.3. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА

ВРСТА РЕСУРСА	ПОСТОЈЕЋИ РЕСУРСИ	НЕДОСТАЈУЋИ РЕСУРСИ	ПРУЖАЛАЦ ПОТЕНЦИЈАЛНОГ РЕСУРСА
МАТЕРИЈАЛНИ РЕСУРСИ			
Локална самоуправа	- Замак културе - Библиотека - Биоскоп - Спортски терени и спортска хала - Канцеларија за младе	- Координатор за младе (у радном односу)	- Културни центар - Народна Библиотека „Др. Душан Радић“ - Спортски центар
Социјална заштита	- Центар за социјални рад	- Иако ЦСР има просторије у којима може да држи индивидуална саветовања, рад са групом и разговоре са својим корисницима, превентивне програме и слично то ипак није довољно јер би за тако нешто морали да у истим канцеларијама у којима обављају дневне активности пружају и додатне услуге.	- Запослени у Центру - умрежавање Омладинског центра и ЦСР омогућило би да се корисницима пруже потребне додатне услуге (групне терапије, разговоре са својим корисницима, превентивне програме и слично)
Просвета	- Основне и средње школе - Факултет - Спортски терени у школи	- простор (две средње школе налазе се у истој згради)	- Локална самоуправа - Република Србија - Министарство просвете
Запошљавање	- Испостава НСЗ (објекат и опрема)		Едукатори НСЗ
Здравство	- Дом здравља „Др. Никола Цамић“ - интерна сала за коференције и стручна предавања - Службе: општа медицине са превентивним центром и службом кућног лечења за одрасле, диспанзер за	- сала коју Дом здравља има у оквиру своје зграде углавном је намењена интерној употреби и усавршавању лекара	- Надлежна особа у Дому здравља могла би да понуди своју салу на коришћење у превентивном и едукативном раду

	децу, патронажна служба, неколико специјалистичких ординација – стоматологија за децу и одрасле, диспанзер за жене, интернистичка ординација, очна ординација, ординација за плућне болести, радиолошка служба, микробиолошка лабораторија, неуропсихијатријска ординација, ординација за кожне и венеричне болести, служба за хитну медицинску помоћ и физикална медицина		
Цивилни сектор	- Центар за децу и омладину има просторије за рад	- Немају сви из цивилног сектора сопствене просторије	- Умрежавање цивилног сектора или локална самоуправа
Верске заједнице	- Православна Црква посвећена Рођењу Пресвете Богородице и парохијски дом	- Нема недостајуће ресурсе	
Полиција	- Полицијска станица има амфитеатар где се могу држати едукације		
Медији	- Локални радио иТВ „Радио телевизија Врњачка Бања“ - Локалне новине Културног центра „Врњачке новоне“ - Радио „Култ“		
Спортске организације и удружења	- Све спортске организације и удружења имају простор за рад и вежбање	- Проблем је што су сви термини у вим објектима пребукирани и вежбају до врло касно – до 24h	- Умрежавање са школама и коришћење њихових ресурса (школске сале и терени) - бољи распоред у салама
Друге друштвене организације и удружења која се баве младима	- Имају сопствене објекте у којима раде	- Недостаје адекватан простор за вежбање КУД-ова	- Умрежавање са школама и коришћење њихових ресурса (школске сале и терени)

ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ			
Локална самоуправа	- ученичке и студентске кредите и стипендије -суфинансирање превоза ученика -закуп простора Центра за децу и омладину -Награде за истакнуте ученике и студенте -Суфинансирање спортских клубова -Суфинансирање Удружења који се баве младима	- да финансирање спортских клубова и удружења младих буде одвојено	- Локална самоуправа
Социјална заштита	- Финансијска средства из одобрених пројеката	- нису увек сви пројекти одобрени	- Министарство за рад и социјалну политику - Локална самоуправа
Просвета	- 4 Основне школе са објектима на 10 локација 2 Средње школе Економски Факултет – одсек туризам, Виша пословна школа - Имају финансијска средства за плате од министарства, а за режијске, материјалне трошкове и трошкове текућег одржавања из буџета општине	- Финансијска средства из донација за одобрене пројекте	- Наставници и професори
Запошљавање	- Финансијски ресурси за програме запошљавања младих које обезбеђује Република	- нису увек обезбеђана средства за запошљавање, најбоље се види у оквиру приправничког стажа. А без посла најчешће остају они млади који су завршили друштвене факултете.	- Локална самоуправа - поспешивање туристичке понуде града - Умрежавање локалне самоуправе и цивилног и јавног сектора
Здравство	Финансијска средства за плате од министарства здравља, а за режијске, материјалне трошкове и трошкове текућег одржавања из	- Финансијска средства из одобрених пројеката	- Запослени у служби за превентивну здравствену заштиту Укупно запослених: 16 лекара опште праксе, 31 лекара

	буџета општине		специјалиста, 5 стоматолога, 80 сестара
Цивилни сектор	- Они зависе од расписаних конкурса, донација и слично	- Немогућност да за сваки програм буду и обезбеђене паре	- Локална самоуправа, донације, спонзорства, чланарине
Верске заједнице	- Добровољни прилог припадника православне цркве - Буџет општине - апропријација 1.11 . - Верске заједнице	- Нема материјалне ресурсе намењене младима	- Намесништво Врњачке Бање - Жичка епархија - Добровољни прилог од стране припадника заједнице при цркви Рођења Пресвете Богородице
Полиција			
Медији	- Из буџета општине са апропријације за Информисање Сопствена средства од реклама, огласа и других активности	- Нема финансијске ресурсе који би се додатно уложили у омладински програм или рад младих	- Уређивачка политика телевизијских и радио станица - Конкурси који се тичу медија и омладине - НСЗ путем приправничког стажа
Спортске организације и удружења	- Финансирани су делом из буџета локалне самоуправе - Други део финансија долази од чланарина и спонзора		- Министартсво за спорт и омладину
Друге друштвене организације и удружења која се баве младима	- Делом финансирани из буџета локалне самоуправе - Делом финансирани путем донација - Делом и чланаринама		- Министартсво културе

ЉУДСКИ РЕСУРСИ			
Локална самоуправа	- У администрацији - Стручни кадар	- Приправници	- Република Србија - Локална самоуправа
Социјална заштита	- Стручни кадар	- Нема волонтерску службу	- Република Србија - НСЗ путем приправничког стажа
Просвета	- Стручни кадар	- нема центар за стручно усавршавање што је предвиђено законом	- Република Србија - Министарство просвете - Локална самоуправа
Запошљавање	- Стручни кадар који врши обуке за програме преквалификације, доквалификације и слично - Запослених: 16 лекара опште праксе, 31 лекара специјалиста, 5 стоматолога, 80 сестара		
Здравство	- Стручни кадар - Приправници	- Нема волонтерску службу	- Цивилни сектор - Центар за социјални рад
Цивилни сектор	- Стручни кадар - волонтери		
Верске заједнице	- Стручни кадар - волонтери		
Полиција	- Стручни кадар	- волонтерска служба - приправници	- Локална самоуправа - НСЗ путем приправничког стажа
Медији	- Стручни кадар	- млади који би без новчане надокнаде и у континуитету радили омладинске емисије	- цивилни сектор (омладинске и спортске организације) - новинарска секција при школским установама - НСЗ путем приправничког стажа
Спортске организације и удружења	- Стручни кадар - волонтери		
Друге друштвене организације и удружења која се баве младима	- Стручни кадар		

3.4 SWOT Анализа

S Предности Локална самоуправа Материјални ресурси: Културни центар, Народна библиотека „Др. Душан Радић“, Биоскоп, отворени спортски терени („Рај“, „Коцка“, у основним и средњим школама) и спортска хала „Владе Дивац“, Финансијски ресурси: суфинансирање превоза ученика, стипендије и ученички кредити, награде Људски ресурси: администрација, стручни кадар,	W Слабости Локална самоуправа Материјални ресурси: - летња позорница – објекат је у јако лошем стању, потребна је адаптаија, - интернет кафе (мали капацитети) – У Центру за децу и омладину постоји интернет кафе са 4 компјутера који ради од 18 – 22 ч. - затворени базен – не постоји - спортски центар „Рај“ – потребна је реконструкција терена и помоћних објеката, к - клизалиште – не постоји Финансијски ресурси: предвиђени новац који се даје за омладину и спорт углавном одлази на спорт, потребно је одвојити спорт и омладину како би новац био равномерно распоређен; иако постоји суфинансирање превоза ученика ипак имамо проблем да сеоска омладина посети представе, изложбе, концерте и слично. Људски ресурси: у Културном центру не постоји довољан број запослених који би се бавили посебно програмима за младе (као што је организација изложби, концерата, позоришних представа итд.); - недостатак особе која би била запослена у канцеларији за младе
Социјална заштита Материјални ресурси: постојећа инфраструктура у Центру за социјални рад Финансијски ресурси: средства из буџета Министарства и локалне самоуправе Људски ресурси: стручни кадар који је мотивисан и који има богато искуство, започете активности на нивоу локалне заједнице, добра информисаност	Социјална заштита Материјални ресурси: недостатак простора за спровођење едукативних и превентивних програма Финансијски ресурси: недостатак финансијских средстава за остваривање права у социјалној заштити за које је надлежна општина, Људски ресурси: непостојање волонтерске службе
Просвета Материјални ресурси: постојећа инфраструктура Финансијски ресурси: средства из буџета Министарства и локалне самоуправе Људски ресурси: стручни кадар, добра сарадња са појединим институцијама и цивилним сектором.	Просвета Материјални ресурси: слаба техничка опремљеност, недостатак простора за ваннаставне активности посебно у сеоским школама Финансијски ресурси: недостатак финансијских ресурса за ваннаставне активности Људски ресурси: немотивисаност појединих наставника за организовање ваннаставних активности, слаба организованост.

Запошљавање Материјални ресурси: инфраструктура и техничка опремљеност Финансијски ресурси: постоје средства намењена пограмима запошљавања младих (нпр. Програм „Прва шанса“) Људски ресурси: постоје људски ресурси који могу да пруже програме обуке, преквалификације и доквалификације, самозапошљавања и слично	Запошљавање Материјални ресурси: Велики број предузећа у процесу транзиције није било у могућности да улаже у опрему. Финансијски ресурси: лоша финансијска ситуација у привреди која води ка малој могућности запослења Људски ресурси: велики број незапослених и доста младих са ниском стручном спремом
Здравство Материјални ресурси: постојећа инфраструктура, природни ресурси. Специјална болница „Меркур“ – свечана сала. Финансијски ресурси: средства из буџета Министарства и локалне самоуправе Људски ресурси: стручни кадар	Здравство Материјални ресурси: непостојање простора у оквиру здравствених институција за одржавање радионица и трибина из области здравства Финансијски ресурси: недостатак финансијских средстава за едукативне програме намењене широј јавности. Људски ресурси: волонтерска служба, неорганизованост, неразвијени едукативни и превентивни програми
Цивилни сектор Материјални ресурси: постојање простора и опреме код појединих удружења која се баве младима Финансијски ресурси: финансијска средства на основу одобрених пројеката из буџета општине и осталих домаћих и иностраних донатора Људски ресурси: способан и квалитетан стручни кадар	Цивилни сектор Материјални ресурси: Поједина удружења немају простор за обављање активности Финансијски ресурси: лоша социо-економска ситуација која доприноси да привредници не могу да подрже активности удружења и родитељи немају средства за чланарине, у буџету локалне самоуправе непостоје средства која су искључиво намењена удружењима која се баве младима Људски ресурси: недовољна заинтересованост младих, низак ниво опште културе младих
Верске заједнице Материјални ресурси: постојање физичког простора у коме могу да се спроводе активности, Библиотека. Финансијски ресурси: из буџета Епархије, Министарства вере и локалне самоуправе, новчани прилог верника Људски ресурси: стручан кадар, волонтери	Верске заједнице Материјални ресурси: Музички инструменти Финансијски ресурси: недостатак финансијских средстава за активности намењене младима Људски ресурси: Недовољна заинтересованост верних за друштвени активизам, самим тим и недостатак хуманитарне делатности при верској заједници
Полиција Материјални ресурси: постојање инфраструктуре, амфитеатар Финансијски ресурси: из буџета Министарства Људски ресурси: стручан кадар који прати малолетничку и омладинску деликвенцију	Полиција Материјални ресурси: Финансијски ресурси: Људски ресурси: непостојање едукативних програма, малобројност кадра по школама и улицама како би спречили насиље

Медији Материјални ресурси: техничка опрема Финансијски ресурси: По уговору за пружање услуга информисања Људски ресурси: стручан кадар, добар проток информација, добра сарадња са појединим јавним институцијама и цивилним сектором	Медији Материјални ресурси: веома слаба техничка опремљеност Финансијски ресурси: непостојање финансијских средстава за додатне активности Људски ресурси: незаинтересованост младих да се у рад медија укључе на добровољној бази
Спортске организације и удружења Материјални ресурси: постојање инфраструктуре Финансијски ресурси: спонзори, донатори и део финансирања Спортских клубова и Спортског центра из буџета локалне самоуправе Људски ресурси: квалитетан стручни кадар	Спортске организације и удружења Материјални ресурси: лоше стање појединих спортских објеката, недовољна техничка опремљеност Финансијски ресурси: Недостатак средстава за додатне активности, лоша материјална ситуација родитеља – немогућност плаћања чланарина и котизација за такмичења Људски ресурси: непостојање превентивних и едукативних програма, недостатак дешавања у зимском периоду, лоша економска ситуација породица
Друге друштвене организације и удружења Материјални ресурси: постојећа инфраструктура Финансијски ресурси: донаторство, чланарине, део из буџета локалне самоуправе Људски ресурси: стручан кадар	Друге друштвене организације и удружења Материјални ресурси: недовољна опремљеност КУД-ова (музички инструменти и ношње), недостатак простора за вежбање Финансијски ресурси: недостатак финансија Људски ресурси: непостојање волонтерске службе при Црвеном крсту
О Могућности Локална самоуправа: отворити информативне службе при месним заједницама, формирати фонд за младе, гостовање културног центра у школама (графичке радионице, едукације из завичајне историје и слично)	Т Претње Локална самоуправа Смањење прилива финансијских средстава – укидање позиције за удружења грађана
Социјална заштита Развијање волонтеризма, стручно усавршавање, анализа других заједница или земаља, успостављање сарадње са другим институцијама, конкурисање са пројектима	Социјална заштита лоши социо-економски капацитети породице

Просвета Веће ангажовање постојећих људских ресурса, развијање волонтеризма, организовање омладинских кампова и међушколске сарадње, стручно усавршавање и ученичка пракса	Просвета Незаинтересованост родитеља и других актера, неспремност да се проблем препозна и решава, лоши социо-економски капацитети породице, поремећен систем вредности
Запошљавање Организовање специфичних едукација у сарадњи са привредницима, другим институцијама и цивилним сектором	Запошљавање Пасивност младих
Здравство Веће ангажовање постојећих људских ресурса, развијање волонтеризма, веће коришћење лековитих вода и осталих природних ресурса, стручно усавршавање, развијање едукативних и превентивних програма	Здравство Неадекватно пружање медицинске помоћи, млади који живе у ученичком дому не могу да се лече у Врњачкој Бањи, неспремност да се одговори на угрожавајуће болести
Цивилни сектор Оснивање фонда за младе, формирање савета за младе, отварање саветовалишта за младе, организовање трибина, радионица, предавања за младе у оквиру институција, организација и удружења, међународна сарадња као потенцијални извор финансирања од стране донатора, шанса за размену искуства и усвајања нових знања, формирање волонтерског сервиса, формирање социјалне мреже	Цивилни сектор Недостатак финансија, инертност и пасивност младих, недостатак ентузијазма, поремећен систем вредности у друштву, одлазак младих у друге градове и земље
Верска заједница Организовање трибина и предавања за младе, организовање путовања ради упознавања младих са верским и културним наслеђем, повезивање са осталим институцијама и боља сарадња, формирање хуманитарног фонда и волонтерске службе која би могла да учествује у превентивним програмима и едукацијама, као и еколошким акцијама.	Верска заједница Хијерархијско устројство цркве
Полиција Формирање едукативних програма, повећање броја запослених или боља организација већ постојећег кадра, учествовање у социјалној мрежи	Полиција Спор процес борбе против корупције Бирократија – дуге административне процедуре

Медији Покретање новинарске секције при школама и њихово учешће у раду локалних медија, употреба медија ради промовисања активизма, развијања друштвене свести, емитовања трибина и предавања на теме интересантне младима	Медији Неспремност за измену програмске шеме која није у складу са потребама младих.
Спортске организације и удружења Оснивање фонда за младе, организовање трибина, радионица и предавања, међуградска, међурегионална и међународна сарадња између клубова, организовање турнира	Спортске организације и удружења - недостатак финансија - инертност и пасивност младих - одлазак младих у друге градове и земље
Друге друштвене организације и удружења Оснивање фонда за младе, међуградска, међурегионална и међународна сарадња	Друге друштвене организације и удружења Немогућност обезбеђивања финансијских средстава

3.5 ПРЕСЕК СТАЊА И ПОЛОЖАЈА МЛАДИХ

У циљу добијања пресека стања положаја младих Центар за децу и омладину у сарадњи са неколико чланова радне групе извршио је

Истраживање потреба младих на територији општине Врњачка Бања

Истраживачки тим: Биљана Рашић, Ана Белић, Тијана Прибаковић и Татјана Радић.

Истраживање потреба младих на територији општине Врњачка Бања реализовано је у периоду од 15. децембра 2009. до 30. јануара 2010. године. Истраживање је рађено на 4 истраживачка пункта (основна школа у градском и сеоском насељу, средња школа, национална служба за запошљавање, а као четврти пункт изабрано је неколико јавних места), на узорку од 830 испитаника. Међутим, 24 упитника су избачена из анализираних узорка јер нису били валидни.

Овим истраживањем желели смо да испитамо степен задовољавања потреба младих у локалној заједници. Дефиницију појма *потребе* добили смо из теорије психолога Абрахама Маслоу и његове хијерахије људских потреба, али и резултата истраживања које је спровео тим Владе Републике Србије, а за потребе изграђивања Националне стратегије за младе. Наиме, психолог Маслоу истиче да се људске потребе могу разврстати у групе, и да постоји јасна хијерахија између тих потреба. Хијерархија људских потреба састоји се од пет група потреба а то су, од најниже до највише, *физиолошке потребе, потребе за сигурношћу, потребе за припадношћу, потреба за уважавањем и потреба за самоостварењем*. У Националној стратегији за младе, млади су особе узраста од петнаест до тридесет година старости, ми смо у наш узорак увели 7. и 8. разред основне школе као развојни потенцијал општине. У Републици Србији у односу на укупан број становника број младих чини 20%. На територији Врњачке Бање број младих од 0 до 19 година чини 21,89% од укупног броја становништва. Варијабла коју испитујемо јесте степен задовољења потреба младих, а њу ћемо испитати преко индикатора које је је тим употребио ради добијања одговора на поменуто питање.

То су:

- степен сиромаштва младих
- степен задовољења образовања и културе младих
- степен задовољења здравља младих
- положај деце ометене у развоју
- положај деце без родитељског старања
- степен заштите деце од злостављања и занемаривања
- степен асоцијалног понашања међу младима
- степен информисаности младих о младима
- степен упућености младих у институције друштва
- степен организованости младих у различите НВО, као и Владине организације
- степен запослености младих
- степен задовољства изабраним начином провођења слободног времена

Циљеви истраживања су:

- утврдити потребе младих у локалној заједници,
- описати начин задовољења потреба младих у локалној заједници,
- препознати факторе који утичу на задовољавање потреба младих.

Хипотезе које је истраживачки тим испитивао су:

- потребе младих у локалној заједници се у високом степену задовољавају,

- потребно је да млади буду активни у изношењу својих потреба,
- породица је најодговорнија за то како се потребе њених чланова задовољавају, друштво, такође, утиче на задовољење потреба младих кроз однос према њима.

Узорак су чинили млади у Врњачкој Бањи узраста од 13 до 18 година (ученици основних и средњих школа) и млади од 19 до 30 година (студенти, запослени и незапослени).

Методологија и инструменти:

Упитник који је дизајнирао истраживачки тим тако да испита степен задовољења потреба младих у Врњачкој Бањи. Упитник је у функцији експлоративног истраживања и укључује различита отворена и затворена питања. Тип истраживања гарантује анонимност одговора испитаника, а резултати су обрађивани појединачно за сваку школу и укупно за цео узорак. Одговори на отворена питања су идентификовани на одређени број категорија и затим су утврђене фреквенције и проценат на основу типа категорија у односу на број испитаника.

Анализа података:

У истраживању је учествовало 473 (58,7%) женских и 333 (41,3%) мушких испитаника. Старости: од 13 до 15 година 268 (33,3%), од 16 до 19 година 402 (50%), од 20 до 25 година 62 (7,7%) и од 26 до 30 година 74 (9,2%). Више од половине наших испитаника, њих 55% потичу из нуклеарних породица (отац, мајка, и неко од сестара или браће или обоје), чак 37,3% из проширених породица, а 5,4% из једнородитељских. Такође, бележимо и самачка домаћинства, децу без родитељског старања, брачне заједнице, али и кохабитације. Што се тиче образовања, дистрибуција података је следећа: основна школа у току 21,4%, завршених осам разреда 0,2%, средња школа у току 60,7%, трећи степен 1,6%, четврти степен 4,2%, студенти 4,4%, више образовање 1,7% и високо образовани 5,7%.

- *Степен задовољавање основних потреба за храном, гардеробом и стамбеним простором*

У првом сету питања тражили смо одговор на питање да ли наши испитаници могу да задовоље своје основне потребе за храном, гардеробом и стамбеним простором. Показало се да 91,9% испитаника скоро увек може да задовољи своје основне потребе за храном; што се тиче гардеробе 58,6% испитаника одговара да скоро увек може да задовољи своје потребе, 29,7% често, а 10% понекад. 82,8% испитаника скоро увек може да задовољи своје основне потребе за стамбеним простором.

- *Установе образовања и степен задовољства сопственим постигнутим успехом на том пољу*

Што се тиче квалитета образованих установа у Врњачкој Бањи 62,6% испитаника сматра да је квалитет образованих установа више задовољавајући него незадовољавајући, а 31,5% види га више незадовољавајућим него задовољавајућим. Ово повлачи за собом да је 74,1% испитаника више задовољно него незадовољно, односно потпуно задовољно својим нивоом образовања образовања (школским успехом), а 20,6% је више незадовољно, него задовољно.

- *Запослење и предлог решавања проблема*

Када говоримо о могућности запослења у Врњачкој Бањи 49,5% сматра да је могућност запослења младих више незадовољавајући него задовољавајући, приближан број је и оних који је виде потпуно незадовољавајућом 30,3%, а свега 16% сматра да је могућност запослења више задовољавајући него незадовољавајући. Али, наши испитаници имају и предлоге решавања овог проблема и то: 49,4% мисле да би се проблем могао решити отварањем нових радних места или инвестицијама, 13,1% предлажу раније пензионисање које даје могућност отварања радних места за младе, 9,9% мисле да је неопходно запошљавати легитимним путем, конкурсима и на основу стручности а не преко „везе“ и партијске линије, одмах иза су они који немају никакво решење и одговарају са „не знам“ са

9,8%, 5,7% су за обуке, преквалификације, доквалификације, семинаре, сајмове за запошљавање и слично.

- *Степен задовољења системом здравствене заштите*

66,9% испитаника је мишљења да систем здравствене заштите у Врњачкој Бањи више задовољава него незадовољава потребе младих, 26,7% испитаника мисли да ипак више незадовољава него што задовољава. Па ипак, наши испитаници имају листу онога на шта је потребно посебно обратити пажњу када је у питању здравствена заштита младих. Тако, 21,6% мисли да је кључ у отварању саветовалишта, превенција и вршњачких едукација; 13,1% су да се пажња посвети болестима зависности; 12,9% испитаника немају никакав предлог и одговарају са „не знам“; одмах иза тога 12,2% испитаника мисле да је неопходно обратити пажњу на сексуално васпитање и полно преносиве болести; наредна два проблема тичу се здравствених радника и дужине радног времена, наиме, 9,2% испитаника су мишљења да је неопходно дуже радно време викендом здравствених центара, бржи прегледи, мањи редови, више стручног кадра у Врњачкој Бањи (истиче се проблем одласка у Краљево за специјалистичке прегледе), а 8,5% истичу и нељубазност лекара и здравствених радника.

- *Расна дистанца*

Показује се да су млади Врњачке Бање отворени према Ромској популацији, па се 70,1% испитаника потпуно слаже или се барем више слаже него што се не слаже да је младе Ромкиње и Роме потребно укључити у већој мери у одлучивање али и рад институција.

- *Хуманитарни рад*

52,1% се никад или ретко бави хуманитарним радом, 36,7% понекад, а свега 11,2% често или увек. А од ових 11,2% који се баве хуманитарним радом, чак 5,9% долази из средњошколске популације. Они који се баве хуманитарним радом то углавном раде на следеће начине: 32,7% испитаника су добровољни даваоци крви или дају добровољне прилоге (углавном на улици), 31,1% помаже сиромашним и беспомоћним људима, старим лицима, деци без родитељског старања и то углавном тако што им пружају гардеробу), 12,1% учествује у акцијама које организује школа, радна организација или локална заједница, а 10% учествује у акцијама Црвеног крста. Свега 1,4% је изјавило да се не бави хуманитарним радом, али да би желели.

- *Деца и млади ометени у развоју*

39,5% мисли да је положај деце и младих ометених у развоју у Врњачкој Бањи више незадовољавајући него задовољавајући, веома је интересантно да су блиски проценти оних који сматрају да је положај потпуно незадовољавајући и оних који сматрају да је више задовољавајући него незадовољавајући, 25,4% односно 26,3%. Па ипак, 74,4% испитаника су никад или ретко у контакту са младима ометеним у развоју!, а свега 19,4% је понекад у контакту. Ти контакти се у највећем броју од 51,3% догађају на улици, у граду, кафићима, ресторанима; 32,8% у школи или на послу, а 6,6% испитаника има неког ко је ометен у развоју у сопственој кући.

- *Деца и млади без родитељског старања*

На тврдњу: имам искуства са децом и младима без родитељског старања 46,6% је одговорило да се потпуно слаже или да се барем више слаже него што се не слаже; а 52,9% да се више не слаже него што се слаже, односно да се потпуно не слаже. 58,1% испитаника пристали би да приме у своју породицу дете или младу особу без родитељског старања, а више се не слаже него што се слаже, односно не би пристали да приме такву особу 41,7%. Што се тиче адекватне подршке деци без родитељског старања 61,8% се више не слаже него што се слаже, односно потпуно се не слаже са тврдњом да су деца и млади без родитељског старања у Врњачкој Бањи адекватно подржана и да је њихов положај у складу са њиховим потребама, а 36,1% се потпуно слажу, односно више се слажу него што се не слажу.

- *Злостављање и занемаривање*

Забрињавајуће је, а и предмет за размишљање следећи показатељ који нам говори да наши испитаници, њих 63,4% се потпуно не слаже или се барем више не слаже него што се слаже са тврдњом да у Врњачкој Бањи надлежне институције користе све расположиве законске и стручне методе у спречавању и помоћи младима од злостављања и занемаривања. Свега 35,4% се слаже са наведеном тврдњом.

Да би се помогло младима који су злостављани или занемаривани наши испитаници предлажу следеће: 24,5% сматра да им је неопходно изградити дом, сигурну кућу или их на било који начин одаљити из такве средине; 20,2% су за строжије кажњавање насилника, како законско тако и боље реаговање полиције; 19,4% испитаника су за то да треба охрабрити злостављане и занемариване да своје случајеве пријаве надлежним институцијама, стручним лицима, за охрабривање и подстрек да разговарају са психолозима, психијатрима, али и организовање неког врста саветовалишта; 14,5% су мишљења да је неопходно да се они, који нису у таквој ситуацији а знају за сличне случајеве, више потруде и ангажују око таквих људи. Остали, њих 21,2%, су за дестигматизацију или већу информисаност грађана, бољу повезаност надлежних институција, али и велики део овог процента једноставно нема решење.

- *Криминалне и прекршајне радње*

68,7% испитаника се потпуно не слаже или се више не слаже него што се слаже са тврдњом да је број младих људи у Врњачкој Бањи који чине разне прекршајне и криминалне радње веома низак. А 30,6% се потпуно слаже или се више слаже него што се не слаже да је број малдих људи који чине разне прекршајне и криминалне радње веома низак.

- *Разлози да се млади одлуче на асоцијално*

Разлози који се истичу у дефинисању разлога због којих се млади одлучују на асоцијално понашање су: 29,5% начин одрастања, васпитање и односи у породици; 15,2% друштво, а 14,5% мисле да су по среди жеља за доказивањем и стицање популарности, 11,6% лоша економска ситуација, незапосленост, 8,6% су мишљења да се млади одлучују на асоцијално понашање уколико пију или користе наркотике, а 7,6% су мишљења да је посреди карактер особе или неки психички недостатак.

- *Разлози да се млади одлуче на криминално понашање*

Разлози који се истичу у дефинисању разлога због којих се млади одлучују на криминално понашање су: 23,6% испитаника истичу као главни разлог лошу економску ситуацију, незапосленост; 14,8% жеља за доказивањем, утицај средине, наговор вршњака али и друштва; 13,3% друштво, 13,2% напомињу да су лоши односи у породици изазивач криминалног понашања, 9% су мишљења да се млади одлучују на криминално понашање из разлога потребе да имају новац како би купили дрогу или алкохол.

- *Разлози да се млади одлуче на злоупотребу дроге и алкохола*

Разлози који се истичу у дефинисању разлога због којих се млади одлучују на злоупотребу дроге и алкохола су: 24,9% сматра да се млади одлучују на злоупотребу дроге и алкохола из жеље за доказивањем, популарности али и утицаја средине; 15% су мишљења да су разлози разочараност, стрес, проблеми у школи или на послу, незадовољство својим животом/статусом, велики губитак и слично; 14,6% друштво, 14,4% проблеме у породици виде као изазивача, 9,4% из радозналости.

- *Провођење слободног времена*

Своје слободно време наши испитаници најчешће проводе: 15,6% се дружи са пријатељима, 14,9% сам/а или са друштвом уз компјутер и Интернет, 13,5% уз ТВ, 9,4% уз мобилни, 8% се рекреативно бави спортом, 7,5% сам/а слуша музику, 6,9% виђа се са дечком или девојком, свега 4,4% излази у кафиће или разна друга места. Остали у низу са веома малим бројем процената ређају се: читање књиге, слушање музике са друштвом, провођење

времена на креативан начин, досађивање код куће, одлажење у шопинг, читање часописа, глумарење и смарање у крају, упражњавање неких других активности, свега 1% наших испитаника прати културне догађаје.

58% испитаника се у Врњачкој Бањи ужасно досађује јер Бања нема садржаја која су посвећена младима, са друге стране њих 23,5% ипак мисле да њихово место нуди широк спектар могућности за адекватно – квалитетно провођено слободно време. 13,1% нису заинтересовани за догађаје који су везани за младе, али мисле да их има довољно, свега 4,9% и нема своје слободно време.

- *Дистрибуција посећивања позоришта, музеја, галерија, биоскопа, концерата и спортских дешавања*

44,4% испитаника 1 до 2 пута годишње посећује биоскоп, 25,1% неколико пута годишње, а чак 23% никада.

78% испитаника никада не иде у позориште, а као разлог њих 34,3% наводе да се не одржавају у Врњачкој Бањи; 15,9% 1 до 2 пута годишње посећује позориште.

51,5% никада не посећује музеје или галерије, скоро половина од тога 21,5% наводи као разлог да се не одржавају у њиховом месту; 31,4% 1 до 2 пута годишње, а 13,8% неколико пута годишње одлази у музеје и галерије.

50,6% неколико пута годишње посети концерте, 20,6% 1 до 2 пута годишње, а 11,7% више пута месечно.

30,9% више пута месечно посећује спортска дешавања, 25% неколико пута годишње, 18,9% 1 до 2 пута годишње.

Дакле, као разлог због којег никада или ретко посећују наведена места 44,4% испитаника наводе да се не одржавају у њиховом месту, односно Врњачкој Бањи, 16,5% нису ни заинтересовани за таква места или их мрзи, не воле и слично; 15,5% због обавеза у школи или на послу, а 10,6% због обавеза ван школе или посла.

- *Осећање безбедности/угрожености*

73,7% испитаника се безбедним/ом осећа у својој кући, 17,1% на свим наведеним местима (кућа, школа, кафић, улица). А 43,2% се угроженим/угроженом осећа на улици, одмах иза тога 40,5% наводи да се нигде не осећа угроженим/угроженом.

- *Спортска активност*

58,6% испитаника се потпуно слаже или се више слаже него не слаже са тврдњом да у Врњачкој Бањи постоји довољно спортских клубова где се могу бавити спортом којим желе, а 41,1% се са овом тврдњом више не слажу него што се слажу, односно потпуно се не слажу.

На питање да ли се они баве спортом, испитаници одговарају: 30,1% скоро увек, 24,2% понекад, 21,6% ретко, 18,4% никад.

Обавезе у школи или на послу су разлог што се 26,3% испитаника никада или ретко бави спортом, 22,5% због недостатка техничких могућности за бављење спортом, 13,8% су незаинтересовани или их мрзи, 13,2% због обавеза ван школе односно посла и 10,5% испитаника нема довољно новца да се баве спортом.

- *Активизам младих*

48,9% испитаника су мишљења да су млади само симболично заступљени када се решавају локални проблеми, 35,6% мисле да млади нису упућени у догађања, а 15,3% мисле да су млади ипак у великом броју заступљени када се решавају локални проблеми.

На питање на који начин млади могу бити информисани и укључени у рад локалне заједнице дистрибуција података је следећа: 41% мисли да је то путем реклама на ТВ, радију, новинама или плаката, 24,2% преко школе, 8,9% преко НВО, канцеларија за младе, волонтерских служби, омладинских центара, 7,1% су за Интернет или форуме, 6,5% испитаника мисле да је неопходно да се млади сами интересују.

29,1% испитаника одговара да им се највише за протеклих две године у Врњачкој Бањи допада што је изграђена спортска хала, терени и уопште спортски догађаји, 15,8% су задовољни Карневалом, 12,7% концертним дешавањима, 11,4% мисли да ништа посебно није учињено за младе, ништа ми се не допада одговорило је 8,9% испитаника, а одмах затим са 8,5% испитаника одговара да није довољно информисано о догађањима па и не знају шта им се допада.

На питање „Шта није предузето а требало би предузети“, испитаници одговарају: 13% су да се направи више места за изласке, кафетерије, активни културни центри и слично, 12,5% су да се покрену бесплатне плесне школе, бесплатне музичке секције, бесплатне курсеве страних језика или барем са нижом ценом, 10,4% су за турнире и спортске манифестације, 9,9% истичу недостатак концерата у зимском периоду, 9% акценат стављају на различите ваншколске садржаје и активности. Још се препоручују: више спортских терена за различите спортове, позориште, чистија Врњачка Бања, затворени базен, боља опремљеност школе, повезивање школа или омладинских центара са иностраним школама и сличним центрима, већа запосленост младих.

Закључак:

Из изнетих резултата можемо да закључимо да се потребе младих у Врњачкој Бањи не задовољавају на адекватан начин и у степену који је потребно.

Препознати проблеми:

1. 80% испитаника сматра да је могућност запослења младих више незадовољавајући него задовољавајући
2. 74,4% испитаника су никад или ретко у контакту са младима ометеним у развоју!
3. 62% испитаника је мишљења да деца и млади без родитељског старања у Врњачкој Бањи није адекватно подржана и да њихов положај није у складу са њиховим потребама
4. 63,4% испитаника се потпуно не слаже да у Врњачкој Бањи надлежне институције користе све расположиве законске и стручне методе у спречавању и помоћи младима од злостављања и занемаривања
5. 78% испитаника никада не иде у позориште, а као разлог њих 34,3% наводе да се не одржавају у Врњачкој Бањи; слично је и са музејима и галеријама
6. 50% испитаника су мишљења да су млади само симболично заступљени када се решавају локални проблеми.

Истраживачки тим предлаже и препоручује да се посебно обрати пажња на:

1. могућност запослења младих у Врњачкој Бањи без обзира на степен образовања
2. неопходно је обратити пажњу на културно-спортску понуду младима, поготово у зимском периоду, јер је примећено да млади своје слободно време не искоришћавају максимално, али и да постоји нека врста мрзовоље и апатије, на неки начин, мирење са постојећом ситуацијом
3. стога је неопходно младе више укључити и то путем школе, ученичког парламента, НВО организација, канцеларије за младе, па и националне службе за запошљавање

SWOT анализа је извршена на основи података релевантних актера, анализе ресурса и истраживања тако да закључци о положају младих су следћи:

- **недовољна заинтересованост и мотивисаност младих за активно учешће у решавању проблема**
- **недовољна информисаност младих о могућностима и начину укључивања у живот локалне заједнице**
- **слаба мотивисаност запослених у релевантним институцијама да изађу у сусрет потребама младих**
- **недовољна информисаност младих о понуди за младе,**

- недовољна информисаност о потребама младих који припадају маргинализованим групама
- неизгарђена свест младих о потреби да се едукују у области културе, здравства и личне професионалне каријере
- недостатак финансијских средстава и неадекватна расподела постојећих финансијских средстава за активности младих у разним областима

3.6 ЦИЉНЕ ГРУПЕ

1. Млади:

- средњошколци узраста од 15-19. година
- студенти узраста од 19 -26 година
- запослени узраста од 19 – 30 година
- незапослени узраста од 19 – 30 година
- маргинализоване групе (млади из материјано угрожених породица, без родитељског старања, млади са посебним потребама и млади Роми)

2. Родитељи

3. Јавни сектор (локална самоуправа, школство, здравство, ...)

4. Бизнис сектор

Одељак 4 ПРИОРИТЕТИ

4.1 ОПШТИ ЦИЉЕВИ

Проблеми	Постојеће услуге/активности	ОПШТИ ЦИЉЕВИ од 2009 до 2013
Недовољна заинтересованост и мотивисаност младих за активно учешће у решавању проблема	Активности Центра за децу и омладину – 2006. год формиран Омладински клуб , омладински активизам - јавне акције	Укључивање свих релевантних институција у циљу мотивисања младих за активно учешће у решавању проблема локалне заједнице
Недовољна информисаност младих о могућностима и начину укључивања у живот локалне заједнице	Активности Центра за децу и омладину – информисање јавности посредством локланих медија о активностима Центра и постојећим могућностима укључивања младих у живот локалне заједнице Активности Канцеларије за младе – информисање младих о пројектима намењених младима је на располагању али млади нерадо долазе у зграду општине.	Побољшање информисаности младих о могућностима и начину укључивања у живот локалне заједнице. По могућству, измештање канцеларије за младе из зграде Општине.
Слаба мотивисаност запослених у релевантним институцијама да изађу у сусрет потребама младих	Запослени у Општинској управи пружају помоћ студентима у изради семинарских и дипломских радова	Подстицање мотивације запослених у јавном сектору да изађу у сусрет потребама младих Едукација запослених у привреди у области корпоративне друштвене одговорности
Недовољна информисаност младих о понуди за младе	Млади могу добити информације о понуди за младе само уколико се директно обрате Центру за децу и омладину, Канцеларији за младе, Туристичкој организацији, Спортском центру, Културном центру и осталим организацијама. Не постоји интернет сајт са форумом за младе. Поједине информације могу пронаћи на сајту Центра за децу и омладину – www.youthcentervb.org , на Facebook-у на профилу општине Врњачка Бања, на сајту Туристичке организације www.vrnjackabanja.co.rs	Повећање информисаности младих о понуди за младе Ујединити информације свих институција и организација. Формирати јединствену електронску базу података за младе са могућношћу приступа и комуникације од стране младих (Форум). Препорука да се уради портал.

	Спортског центра www.scvrnjackabanja.com	
Недовољна информисаност о потребама младих који припадају маргинализованим групама	Не постоји активност/услуга	- Едукација родитеља, младих и целу друштвену заједницу о потребама младих из маргинализованих група. - Укључивање информација које се односе на младе које припадају маргинализованим групама у јединствену електронску базу података за младе
Неизгарђена свест младих о потреби да се едукују у области културе, здравства и личне професионалне каријере	Редовни наставни програм основних и средњих школа и факултета. Ваннаставне активности у основним и средњим школама Активности Центра за децу и омладину Програми Културног центра Приватне школе старних језика	Подизање свести младих о потреби да се едукују у области културе, здравства и личне професионалне каријере.
Недостатак материјалних и финансијских ресурса и неадекватна расподела постојећих финансијских средстава за активности младих у разним областима	1. Буџет општине – апропријација „Удружења и савези“ односи се на сва удружења Апропријација „Омладина и спорт“ се расподељује само за спорт 2. Донације од домаћих и страних организација и институција	Обезбедити наменска финансијска средства из буџета општине, домаћих и страних донатора за спровођење програма, пројеката и активности за младе. - Донети Одлуку којом ће се одредити већа средства у буџету општине у посебној апропријацији за омладинске пројекте - Изградити Дом за младе

4.2 ДЕФИНИСАЊЕ СПЕЦИФИЧНИХ ЦИЉЕВА И АКТИВНОСТИ

ОПШТИ ЦИЉЕВИ	СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ	АКТИВНОСТИ
Укључити све релевантне институције у циљу мотивисања младих за активно учешће у решавању проблема локалне заједнице	Укључивање локалне самоуправе	Организовање трибина, стручних скупова и др. у циљу повећања мотивисаности младих за учешће у решавању проблема локалне заједнице, оформити Савет за младе
	Укључивање образовних установа, омладинских парламената, установа и организација социјалне заштите, здравствених установа, Културног центра, Спортског центра, Туристичке организације и осталих	Организовање трибина, стручних скупова, радионица, јавних догађаја, спортских и културно забавних манифестација за младе
	Укључивање невладиних организација	Пројекти и едукације о значају учешћа цивилног сектора у препознавању и решавању проблема локалне заједнице
Побољшање информисаности младих о могућностима и начину укључивања младих у живот локалне заједнице	Јачање улоге Канцеларије за младе у циљу боље информисаности младих о могућностима и начину укључивања у живот локалне заједнице	1.Измештање Канцеларије за младе из зграде Општине у просторије Центра за децу и омладину где се млади природно обраћају у вези добијања информација које се односе на младе, ради организовања акција и реализације програма за младе. 2. Запослити младу стручну особу која ће обављати послове координатора за младе у Канцеларији за младе (давања информација младима, израду пројеката за младе, ...)
	Побољшање информисаности младих о понуди за младе	Канцеларија за младе да одржава редовне контакте са свим институцијама и организацијама, уједини информације свих институција и организација и формира јединствену електронску базу података за младе са

		могућношћу приступа и комуникације од стране младих (Форум за младе).
Подстицање мотивације запослених у јавном сектору да изађу у сусрет потребама младих Укључивање привредника у решавању питања која се односе на младе	Побољшање информисаности запослених у јавном сектору о значају потенцијала младих за давање доприноса у решавању проблема целокупне локалне заједнице	Едукација представника јавног сектора о потребама и потенцијалима младих, о значају сарадње са младима и о волонтерском раду младих Организовање заједничких јавних акција
	Побољшање информисаности запослених у привреди у области корпоративне друштвене одговорности	Едукација представника приватног сектора о потребама младих и могућностима сарадње са младима Организовање заједничких акција, јавних догађаја
Побољшање информисаности јавности о потребама младих који припадају маргинализованим групама	Побољшање информисаности младих о потребама младих који припадају маргинализованим групама (млади са посебним потребама, Роми, незапослени, материјално угрожени, млади без родитељског старања и остали) Побољшање информисаности јавних установа, привредника и целокупне локалне заједнице о потребама младих који припадају маргинализованим групама	- Едукација младих и целе друштвене заједнице о потребама младих из маргинализованих група (организовање јавних наступа на локалним медијима, јавних акција, трибина и радионица) - Укључивање информација које се односе на младе које припадају маргинализованим групама у јединствену електронску базу података за младе
Подизање свести младих о потреби да се едукују у области културе, здравства и личне професионалне каријере	- Подизање свести младих о потреби да се едукују у области културе, здравства и личне професионалне каријере и важности преузимања личне одговорности о сопственом здрављу, образовном и културном друштвеном статусу - Подстицати и вредновати изузетна испољавања и постигнућа младих у различитим областима	- Организовање едукација о важности личног професионалног усавршавања и доживотног учења (стручне трибине, . - Организовање разноврсних едукативних програма у свим областима ради омогућавања младима да усаврше личну професионалну каријеру - Организовање трибина, округлих столова, радионица, радио и ТВ емисија, културних, спортских и

		забавних манифестација којима ће се утицати на подизање свести младих о важности преузимања личне одговорности о сопственом здрављу, образовном и културном статусу - успостављање механизма подстицаја и подршке младима који показују изузетна интересовања, резултате и могућности у различитим областима рада и стваралаштва
Обезбеђивање материјалних и финансијских ресурса и неадекватна расподела постојећих финансијских средстава за активности младих у разним областима	Подстаћи одговорне у локалној самоуправи да употребе своје стручне ресурсе у циљу обезбеђивања финансијских средстава за реализацију пројеката за младе	Обезбедити наменска финансијска средства из буџета општине, домаћих и страних донатора за спровођење програма, пројеката и активности који доприносе побољшању квалитета живота младих и њихово активно укључивање у живот локалне заједнице. - Донети Одлуку којом ће се определити средства у буџету општине на посебној апропријацији за младе, односно оснивати Фонд за младе - Изградити Дом за младе са посебним просторијама за сва удружења која се активно баве младима и великим просториом за одржавање проба КУД-ова, организовање концерата и осталих културно забавних манифестација за младе.
Унапређивати могућности за квалитетно провођење слободног времена младих		Донети одлуку о финансирању пројеката који обезбеђују квалитетно провођење слободног времена младих

Подстицати и стимулирати све облике запошљавања, samozapošljavanja и предузетништва младих	Ускладити потребе привреде са образовањем кадрова Мотивисати приватне предузетнике да приоритетно ангажују младу радну снагу	- Израдити базу података понуде и потражње радне снаге на тржишту - Подршка програма едукације и преквалификације у сарадњи са НСЗ
Унапредити услове за безбедан живот младих	Укључивање свих институција и организација у циљу унапређења услова безбедности живота младих	- већа отвореност сектора безбедности према младима и повећање поверења младих у сектор безбедности; - унапређење стања безбедности и здравља младих у радном окружењу; - побољшање и унапређење стања безбедности у школама; - побољшано стање безбедности на јавним местима; - унапређење механизма превенције насиља у породици које укључује младе као жртве или починиоце; - успостављање система неодложних интервенција намењених младима – жртвама насиља и другима који се налазе у акутним кризним ситуацијама; - обезбеђивање континуиране доступности поузданих емпиријских показатеља разних аспеката безбедности младих.
Мотивисати, образовати и подржавати младе да активно учествују у друштву.		1. редовно финансирање иницијатива и програма евидентираних организација младих, организација за младе и институција; 2. континуирана и координисана вршњачка едукација младих 3. оснаживање Омладинског центара ће активно радити на пружању

		сервиса младима; 4. унапређење квалитета омладинског рада; 5. повећана информисаност, мотивисаност и могућност за волонтирање младих; 6. повећана мобилност младих у земљи и иностранству; 7. значајна подршка свих сектора за реализовање креативних акција младих и оснаживање младих из осетљивих група за активно учешће у друштву; 8. значајно повећан број младих на највишим местима одлучивања у институцијама у Врњачкој Бањи.

Одељак 5 ПОВЕЗАНОСТ СА ДРУГИМ СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА

5.1 УСКЛАЂЕНОСТ СА НАЦИОНАЛНОМ СТРАТЕГИЈОМ ЗА МЛАДЕ

- Подстицати младе да активно учествују у друштву;
- Развијати сарадњу младих и обезбеђивати услове за учешће у доношењу одлука кроз одржив институционални оквир, а на основу потреба младих и у партнерству са младима;
- Обезбеђивати остваривање права на једнаке шансе свих младих у друштву, а посебно младих који живе у тешким условима;
- Унапређивати могућности за квалитетно провођење слободног времена младих;
- Развијати отворени, делотворни, ефикасни и праведни систем формалног и неформалног образовања који је доступан свим младима и који је у складу са светским трендовима у образовању и контекстом образовања у Републици Србији;
- Подстицати и стимулисати све облике запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих;
- Унапређивати безбедност младих;
- Чувати и унапређивати здравље младих, смањивати ризике и водеће поремећаје здравља и развијати здравствену заштиту прилагођену младима;
- Оснаживати младе за иницијативе и активности које су у складу са основним циљевима одрживог развоја и здраве животне средине.

5.2 УСКЛАЂЕНОСТ СА ДРУГИМ ЛОКАЛНИМ СТРАТЕГИЈАМА

Локални акциони план за младе Врњачке Бање ће омогућити да:

- се умреже локални актери који се баве младима
- да се обезбеди комуникација са Националним актерима како би се ефикасније реализовала омладинска политика
- да се ефикасно и ефективно користе сви расположиви ресурси

○ да Врњачка Бања адекватно повеже актуелне процесе и направи значајне везе са другим релевантним локалним стратешким документима као што су:

1. Стратегија одрживог развоја општине Врњачка Бања
2. Стратегија развоја социјалне заштите Врњачке Бање

Одељак 6   МЕХАНИЗМИ СПРОВОЂЕЊА СТРАТЕГИЈЕ

6.1.ИМПЛЕМЕНТАТОРИ ЛАП-А ЗА МЛАДЕ

Конкретне акције предвиђене Локланим акционим планом за младе у току 2011. године ће имплементирати: Канцеларија за младе Врњачка Бања, институције, организације и установе које се баве младима на локалу, али и НВО сектор који је активан и отворен за сарадњу.

Главни актер у спровођењу (као и у изради) Локалног акционог плана за младе, јесте Канцеларија за младе. Локални координатор представља спону између Канцеларије и надлежних из локалне самоуправе, односно радне групе за израду локалног акционог плана, јавности и свих осталих учесника у послу који првенствено **треба да буде партнерски и резултат сталног консултативног процеса међу свим заинтересованим друштвеним чиниоцима.**

Остали кључни актери подразумевају пре свега институције, организације и установе које спроводе програме за младе под окриљем Градске упаве, а уз подршку и релевантних владиних и невладиних институција и организација са републичког нивоа.

6.2.ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ СРЕДСТАВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЛАП-А ЗА МЛАДЕ

У ситуацији рестриктивних буџета локалних самоуправа, тешко је проценити спроводљивост предложених мера и активности. Имплементатори ЛАП-а за младе ће предвиђене активности реализовати средствима:

Буџета општине Врњачка Бања

Министарства омладине и спорта

Домаћих и страних донатора путем јавних позива

ЛАП за младе Врњачке Бање представља плански, али и стратешки званичан документ локалне самоуправе. Институције и организације које се баве младима у Врњачкој Бањи биће у прилици да планирају своје услуге и активности у складу са предложеним приоритетима, чиме се постиже синхронизовано и планско решавање препознатих проблема младих у општини Врњачка Бања.

6.3.РЕАЛИЗАЦИЈА И СПРОВОЂЕЊЕ ЛАП-А ЗА МЛАДЕ

За расподелу средстава из градског буџета намењених реализацији Локалног акционог плана за младе у 2011.години, надлежна ће бити петочлана Комисија за избор пројеката за реализацију Локалног акционог плана коју на предлог Канцеларије за младе именује председник Врњачке Бање.

Комисија за избор пројеката за реализацију ЛАП-а за младе ће вршити селекцију пројеката за финансирање, према унапред утврђеним критеријумима. Такође, ова Комисија ће предлагати пројекте или допуне и модификацију на пројектима, који су изабрани за финансирање.

Пројекти су одабрани када се предлог Комисије усвоји од стране Савета за младе, а у складу са Правилником о раду Савета.

Комисију за селекцију пројеката чине 5 представника/ца следећих институција:

- 2 представник/ца локалне самоуправе (Одељење за друштвене делатности, Одељење за финансије)
координатор/ка Канцеларије за младе
- 2 представника/це цивилног сектора (релевантне НВО које се баве питањима младих)

Савет за младе, у сарадњи са Канцеларијом за младе, доноси документа којима се прописује:

- Начин расписивања конкурса
- Текст конкурсне документације
- Одобравање програма и пројеката на предлог Комисије и додела средстава
- Подношење годишњег извештаја Скупштини Општини Врњачка Бања

6.4.ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА

Процес праћења (мониторинга) и евалуације спровођења Локалног акционог плана за младе врше:

Тим за мониторинг – прати реализацију пројеката који су конкурсно изабрани и финасирају се из градских средстава. Тим за мониторинг чине три представника, следеће структуре:

- локална самоуправа, стручни сарадник/ца из службе за финансије (финансијски мониторинг)
- представник/ца локалне самоуправе (Канцеларија за младе)
- представник/ца Савета за младе

Процедуру мониторинга и начин и структуру извештавања формулисаће Савет за младе у сарадњи са Канцеларијом за младе. Тим за мониторинг своје извештаје, на месечном нивоу доставља Председнику, Одељењу за финансије, Одељењу за друштвене делатности и Савету за младе.

Тим за евалуацију - прати и оцењује активности и резултате пројеката у реализацији и извештава тромесечно Савет за младе.

Тим за евалуацију чини 3 представника/ца следеће структуре:

1. Представник/ца локалне самоуправе
2. Представник/ца Комисије за одабир пројеката
3. Представник/ца Тима за мониторинг

Извештај Тима за евалуацију, доставља се председнику и Савету за младе, преко Канцеларије за младе и представља основни материјал на основу којег ће се формулисати захтеви за следећи конкурс; то је и основни документ на основу кога ће се радити ревизија Акционог плана, јер он треба да садржи процену делотворности свих мера које су финасиране као и њихов утицај на локалну средину.

Одељак 7   ПРОМОЦИЈА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА МЛАДЕ

ЈАВНА РАСПРАВА

Процес јавне расправе има за циљ да поспеши дијалог најширег обима у локалној средини и да буде завршна фаза широког консултативног процеса израде Локалног акционог плана за младе. **Јавна расправа представља механизам који омогућава наширем друштвеном кругу у локалној заједници да утиче на будуће мере које ће спроводити локална самоуправа у области бављењем унапређења услова живота и рада младих.**

Наведени процес подразумева јавно представљање градских приоритета из области бављења питања и проблема младих, као и мера за њихово решавање, кроз све расположиве медије на локалном нивоу.

Поред промотивних активности, јавна расправа треба да представља и механизам којим грађани могу да доставе своје коментаре, допуне или измене.

Интегрални текст Локалног акционог плана за младе је изложен у Канцеларији бр: 60, општинске Управе и на званичној општинској интернет презентацији (www.opstinavrnjackabanja.com), а грађани могу да у временском периоду од осам дана доставе своје коментаре у канцеларији бр:60 или на интернет адреси viotrifunovic@gmail.com

После јавне расправе, Канцеларија за младе, у сарадњи са Радном групом за израду Локалног акционог плана, разматра пристигле коментаре, допуне или измене и одлучује да ли ће бити измена у Акционом плану или је потребно додатно објаснити поједина питања грађанима.

Након Јавне расправе Локални акциони план за младе се доставља општинском Већу, које ће акт проследити Скупштини општине на усвајање.

